Па беларускай зямлі нібыта коціцца вайна. За мінулыя выхадныя ў аўтааварыях загінулі 27 чалавек і больш за 80 пакалечана

№№143–144
(3480–3481)

20 верасня 2011 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

**Вы яшчэ не падпісаліся на "Народную Волю" на IV квартал 2011 года?
У паштовых аддзяленнях Вас чакаюць да 27 верасня, у спецыялізаваных пунктах "Белсаюздрук" (Мінск) — да 24 верасня.
Не спазніцеся!**

АКТУАЛІЯ

Светлана КАЛИНКИНА

Что взорвалось в минском метро?

13 апреля 2011 года. После теракта в минском метро прошли сутки. Председатель КГБ проводит брифинг и информационные агентства выдают новость (цитирую по государственному агентству БЕЛТА):

"Для взрыва в минском метро была использована не имеющая аналогов в мире взрывчатка. Об этом сообщил сегодня журналистам председатель Комитета государственной безопасности Беларуси Вадим Зайцев.

Отвечая на вопрос о том, из чего было изготовлено взрывное устройство, председатель КГБ сказал, что в нем использовалось особое взрывчатое вещество. Это вещество применялось и в Минске в июле 2008 года. По словам Вадима Зайцева, оно представляет интерес для экспертов иностранных спецслужб, так как аналогов такого вещества не существует почти нигде в мире. При взрыве в минском метро использовалась конфигурация этого уникального взрывчатого вещества. По словам председателя КГБ, достаточно нескольких граммов, чтобы при изготовлении бомбы человеку оторвало кисти рук. Для сравнения: во время теракта в Минске в День независимости общая масса взрывчатого вещества составляла почти 1 кг. По версии следствия, исполнитель теракта получил взрывчатку благодаря Интернету".

Признаюсь, меня сразу заинтриговала фраза, что для взрыва в минском метро была использована не имеющая аналогов в мире взрывчатка. Ведь история создания взрывчатых веществ удивительна. Порох действительно еще в начале нашей эры изобрели китайцы, но только потому, что у них селитра просто из земли выделяется и, смешиваясь с углем, как говорится, сама собой проявляет эффект. Не хочешь — заметишь. А вот дальше история создания взрывчатых веществ — это имена, академики и лауреаты. Сначала — известнейшие алхимики-монахи Марк Грек, Альберт Магнус, Роджер Бекон, Бертольд Шварц и другие. Потом — Ломоносов, Лавуазье, Бертло, Нобель, Абель и Дюар, Дмитрий Иванович Менделеев...

Второй момент: история создания взрывчатки это, по сути, история смертей. И самих изобретателей, и жертв их большого ума. У того же Альфреда Нобеля при взрыве в лаборатории погиб младший брат. И чтобы кто-то в кустарных условиях попытался нахимичить новую взрывчатку, и при этом даже не покалечился — это просто невероятное везение, настоящее чудо. Ведь над задачей сегодня работают даже не лаборатории — институты, но принципиально нового придумать уже не могут. А тут всех обошли два витебских пэтэушника!

Это же само по себе сенсация! И на самом деле сенсация мирового масштаба!

Одновременно это и позор! Потому что если бы таких юных вундеркиндов-самоучек заметили еще в школе, то Беларусь, не исключено, уже имела бы своих нобелевских лауреатов в области химии.

Но если хорошо вчитаться в слова Зайцева — то это еще и ужас. Ведь, по его признанию, парнями должны были заинтересоваться иностранные спецслужбы, поскольку "аналогов взрывчатого вещества нет ПОЧТИ нигде в мире". Почти — то есть где-то оно все-таки замечено, где-то применялось. Мировой терроризм в белорусской глубинке?..

На все вопросы, конечно же, должен был ответить суд.

И вот суд начался, обвинительное заключение зачитано.

Однако теперь получается, что руководитель белорусского КГБ со своим заявлением "не имеет аналогов", мягко говоря, сильно лоханулся. Выходит, что наши лучшие эксперты-взрывотехники, работавшие по этому делу, — не то что не лучшие, они вообще не профессионалы, они ослы. Можно даже сказать, что опозорились перед всем мировым профессиональным сообществом.

Цитирую по "Интерфаксу": *"Первое самодельное устройство Коновалов привел в действие на пересечении пр. Победителей и пр. Машерова в Минске. Его мощность составляла 655 г в тротиловом эквиваленте. Взрывчатка состояла из плавленого тротила и триацетон пероксида. Во взрывном устройстве использовался электрический детонатор, собранный из электрической лампы накаливания, будильника и двух элементов питания. Взрыва не произошло по техническим причинам, уточнил прокурор. Тогда обвиняемый привел в действие второе взрывное устройство аналогичного типа, упакованное в пачку из-под сока "Моя семья". Как передает корреспондент агентства, взрыв в метро Д.Коновалов готовил с июля 2010 года. Взрывчатое вещество смешанного типа, весом 12,5 кг, было изготовлено на основе аммиачной селитры, уротропина, алюминиевой пудры и триацетон пероксида. Взрыватель в самодельной бомбе был электрического типа, а само устройство — осколочно-фугасного действия".*

Кое-что вроде со словами Зайцева сходится. Во взрывах на День Независимости и в метро применялось одно и то же взрывчатое вещество — триацетон пероксида. И про него действительно можно много прочитать в интернете. Но, товарищи, это же хорошо известная "киса" (от переКИСЬ ацетона) — наверное, самое распространенное вещество в подпольной пиротехнике. Умельцы для всяких петард и хлопушек выпаривают эти кристаллы уже десятки лет из таблеток гидроперида (дамы ими когда-то осветляли волосы), ацетона и еще какой-то беды. И аналог ему, что хорошо известно специалистам, появился более ста лет назад в лаборатории немецкого химика Ричарда Вольфенштейна.

Как же так подставился председатель КГБ? Что это у нас за лучшие эксперты-взрывотехники, которые элементарную "кису" не сразу распознали?

Вопрос серьезный. Потому что врач должен безошибочно отличать кровь от компота, повар — соль от соды, а руководитель белорусской спецслужбы не имеет права отрывать от важных дел зарубежных коллег, звать на помощь серьезных специалистов со всего мира, если у него под носом оболтусы рванули "кису", выпаренную в домашних условиях. А ведь помощь извне мы просили дважды — и в 2008-м, и в 2011 году. Три года не могли понять, что взорвалось в пакете из-под сока в 2008-м, на День Независимости? Не хватило знаний идентифицировать вещество из невзорвавшейся коробки?

Я ситуацию понимаю так: это просто пощечина всей армии белорусских химиков, взрывотехников, правоохранителей. И теперь либо кто-то должен снять погоны за профнепригодность, либо все-таки честно ответить на вопрос: что на самом деле взорвалось в минском метро, и как могли витебские слесари это "не имеющее аналогов" достать?

Балючая, горкая вестка: не стала Галіны Сямдзянавай. Мужная, прыгожая дачка Беларусі была ў кагорце нязломных змагароў за незалежнасць Бацькаўшчыны ў гістарычны час напрыканцы 80-х — пачатку 90-х гадоў. Паглядзіце на здымак: менавіта яна ўнесла ў Авальную залу Вярхоўнага Савета 12-га склікання наш гістарычны бел-чырвона-белы сцяг, які стаў тады дзяржаўным.

Памяці Галіны Георгіеўны прысвячае слова адзін з яе паплечнікаў у тагачасным Вярхоўным Савеце Беларусі, грамадскі і палітычны дзеяч Сяргей Навумчык (стар.2).

Развітанне адбудзецца сёння, 20 верасня, у Зале рытуальных паслуг на вуліцы Альшэўскага, 12 з 13 да 15 гадзін. Галіну Сямдзянаву пахаваюць на Паўночных могілках Мінска.

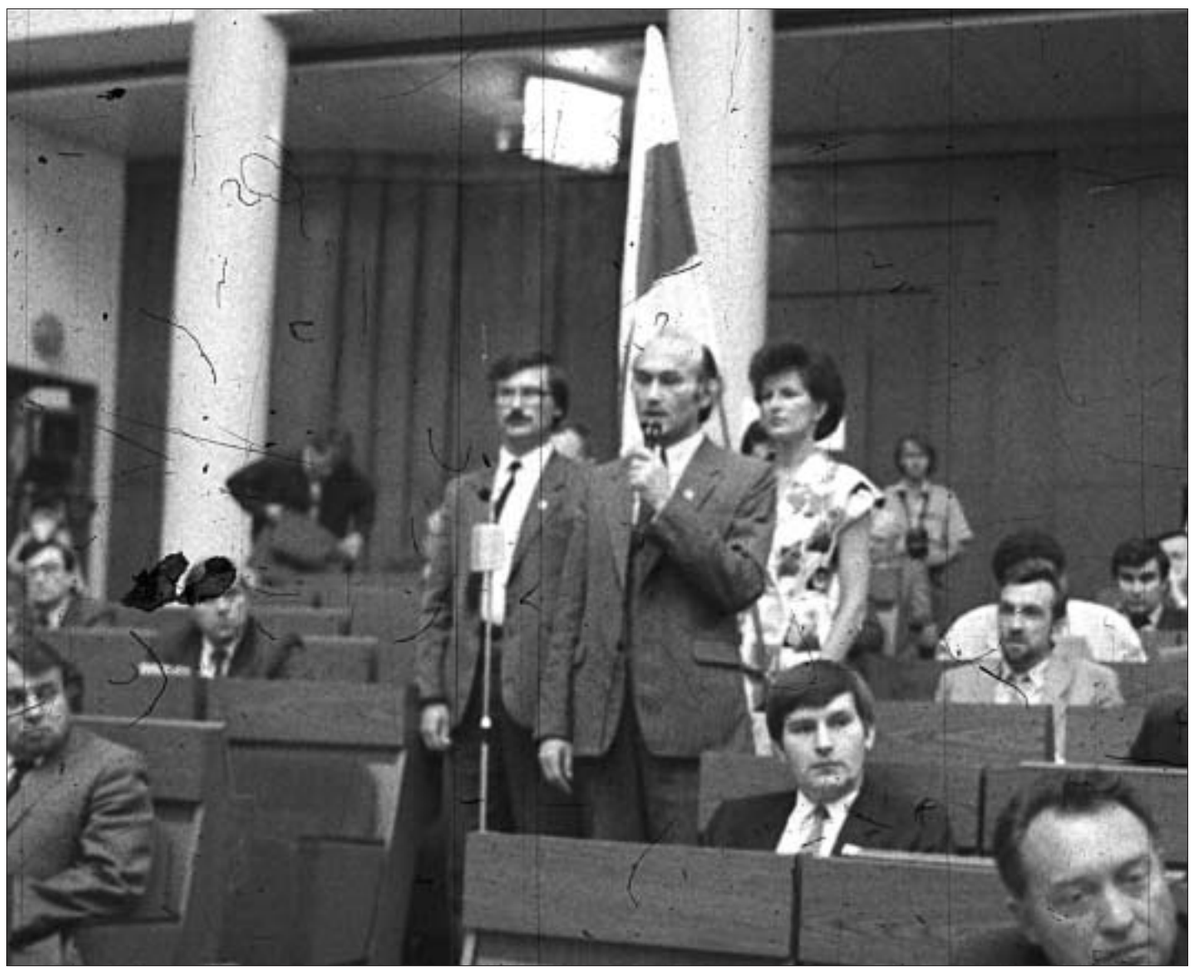

Сярэдні заробак беларусаў — 182 долары

Сярэдняя стыпендыя — каля 22, а прэзідэнцкая стыпендыя — 35 долараў.

Па курсе 8600 рублёў за долар сярэдні заробак у Беларусі за першае паўгоддзе складае 182 долары (1.564.500 рублёў па звестках Белстата). Сярэдняя пенсія ў рублях за гэты ж перыяд — 600.400 рублёў, што складае 70 долараў па "новым курсе".

Мінімальная стыпендыя ў Белдзяржуніверсітэце складае 193.284 рублі, а гэта 22,5 долара, прэзідэнцкая стыпендыя цяпер 300.900 рублёў — 35 долараў, перадае "Еўрарадыё".

Нагадаем, што ў пераліку на долары сярэдні заробак у 2004 годзе складаў 160 долараў, а ў 2005-м — 215 долараў па курсе Нацбанка.

Як паспець за цэнамі?

У Мінску нехарчовыя тавары за жнівень падаражэлі на 15% Пра гэта паведаміла Галоўнае статыстычнае ўпраўленне Мінска. ***Найбольш падаражэў жаночы абутак — больш як на 50%,*** мужчынскі абутак — на 40%. Значна выраслі кошты на вопратку. ***Верхняя вопратка падаражэла амаль на 30%,*** бялізна — на 20%. Найменш падаражанне закранула пральныя парашкі — 2%, адзначае БелаПАН.

У рэдакцыю газеты «Народная Воля»

Шчыра дзякую ўсім, хто раздзяліў радасць у сувязі з маім 75-годдзем. Пастараюся і надалей быць патрэбным Бацькаўшчыне.

Генадзь БУРАЎКІН.

СУД

«Я спужаўся расстрэлу...»

Выбухі на Дзень Незалежнасці ў 2008 годзе і сёлета ў сталічным метро не мелі пад сабой рэлігійных ці палітычных падстаў. Гэтая выснова ўжо прагучала на судзе. Але пакуль так і не зразумела, што стала прычынай дзікунскіх здарэнняў, у якіх загінулі і былі пакалечаны дзясяткі людзей.

Вярхоўны суд Беларусі працягвае разгляд крымінальнай справы ў дачыненні да Уладзіслава Кавалёва і Дзмітрыя Канавалава, якія абвінавачваюцца ў шэрагу цяжкіх злачынстваў, у тым ліку ў выбуху на Дзень Незалежнасці ў Мінску і выбуху ў сталічным метро 11 красавіка бягучага года. У судзе распачалося даследаванне доказаў па гэтай крымінальнай справе. Па ініцыятыве дзяржабвінаваўцы — намесніка Генеральнага пракурора Беларусі Аляксея Стука, даследаванне доказаў разбіта на эпізоды.

Першым сталі разбіраць адзін з самых галоўных эпізодаў — выбух на станцыі метро "Кастрычніцкая".

Прыкладна тры гадзіны цягнуўся допыт Уладзіслава Кавалёва, які, на думку следства, непасрэдна ў злачынстве не ўдзельнічаў, але ведаў пра яго падрыхтоўку і не данёс. Кавалёў адразу адмовіўся ад сваіх паказанняў. Ён заявіў, што на папярэднім следстве на яго ціснулі псіхалагічна, падказвалі патрэбныя сведчанні: маўляў, загадалі прызнацца, паабяцалі, што тэрмін за неданясенне аб злачынстве будзе меншым, а па абвінавачанні ў тэрарызме — у лепшым выпадку 25 гадоў зняволення. Пры гэтым Уладзіслаў Кавалёў сказаў суду, што фізічнага ўздзеяння да яго не прымянялі. Прыгадаў толькі адзін выпадак, калі яго быццам бы моцна штурхнуў следчы, жонка якога часта бывае на "Кастрычніцкай".

На пытанне суда, чаму ж Кавалёў адмовіўся ад ранейшых паказанняў, ён адказаў проста: "Я спужаўся расстрэлу..."

Па версіі Кавалёва, якая была агучана ім у судзе, напярэдадні выбуху ў метро падзеі разгортваліся наступным чынам: ягоны сябар (цяпер — галоўны абвінавачаны ў тэракце) Дзмітрый Канавалаў прыехаў у Мінск цягнікам з Віцебска 10 красавіка бягучага года. Іх сустрэча адбылася на вакзале. Кавалёў заўважыў сумку, з якой прыехаў Канавалаў, аднак ні пра мэту візіту ў Мінск, ні пра тое, што знаходзіцца ў сумцы, быццам бы не ведаў. Адразу пасля прыезду Канавалава ў Мінск хлопцы паехалі на станцыю метро "Фрунзенская". У тым раёне знаходзіцца агенцтва нерухомасці, праз якое яны і знялі для Канавалава кватэру. Уладзіслаў Кавалёў падкрэсліваў, што ні разу не зазірнуў у сумку, якую прывёз з сабой Дзмітрый Канавалаў. І гэта, шчыра кажучы, не дзіўна. Бо калі да вас прыязджае сябар, вы кідаецеся нешта шукаць у ягонай сумцы альбо цікавіцеся, што ў ей? Пагадзіцеся, хутчэй нетыповымі паводзінамі можна прызнаць цікаўнасць да сумкі іншага чалавека.

Але гэта так — развагі на палях. Хто яго ведае, якія сапраўды былі адносіны паміж сябрамі Канавалавым і Кавалёвым, якія зараз адзін з адным не размаўляюць і нават у клетцы сядзяць разгароджаныя...

У дзень выбуху Кавалёў і Канавалаў сустрэліся на з'ёмнай кватэры. Пілі гарэлку. Бліжэй да вечара Канавалаў некуды з'ехаў... Сам Уладзіслаў застаўся дома. Вярнуўся Канавалаў праз некаторы час і пайшоў спаць. Пра выбух Кавалёў даведаўся праз тэлерэпартажы, але будзіць сябра не стаў. На судзе Уладзіслаў Кавалёў заявіў, што "не верыць у тое, што гэта мог зрабіць Канавалаў".

Бок дзяржабвінавачання адразу ж звярнуў увагу суда на супярэчнасці паміж паказаннямі, якія даў Кавалёў у судзе, і тымі, што былі падчас папярэдняга следства. Бо з паказанняў падчас следства, наадварот, вынікае, што ўсё ведаў, пра ўсё знаў.

Учора ў зале суда дэманстравалі відэазапіс першага допыту Уладзіслава Кавалёва. З яго вынікае наступная карціна. Пра тое, што ў сталічнай падземцы адбудзецца выбух, Кавалёў даведаўся ад Канавалава 10 красавіка на чыгуначным вакзале сталіцы, дзе і сустрэліся сябры. Больш за тое, Кавалёў на допыце сцвярджаў, што зазірнуў у сумку Канавалава і ўбачыў там дзве шклянкі, напоўненыя нейкім рэчывам. Адказваючы на пытанне следчага аб матыве, які рухаў Канавалавым, хлопец гаворыць: "Напэўна, яму хацелася вострых адчуванняў..." Пры гэтым ён адмовіў, што выбухі мелі рэлігійную ці палітычную падставу. Па словах Уладзіслава Кавалёва, Дзмітрый Канавалаў ні рэлігіяй, ні палітыкай не захапляўся.

Больш за тое, на следстве (і гэта засведчыў відэазапіс) Уладзіслаў Кавалёў паведаміў, што пасля здзяйснення выбуху ў метро Дзмітрый Канавалаў збіраўся звесці рахункі з жыццём. Быццам бы Канавалаў нават паказваў яму нейкія капсулы, якімі збіраўся атруціцца. Матывам для самагубства Канавалаў нібыта назваў тое, што 9 красавіка, знаходзячыся ў Віцебску, ён здаў адбіткі пальцаў і ведаў, што яго затрымаюць, бо на выбуховым прыстасаванні, якое не спрацавала на Дзень Незалежнасці ў Мінску, "пальчыкі" засталіся...

З відэазапісу вынікае, што калі Кавалёў супаставіў факты, то "сумненняў у тым, што выбух у метро зрабіў Канавалаў, не было..." На пытанне следчага, чаму Кавалёў не паведаміў аб плануемым злачынстве, ён адказаў, "што не прыняў намеры Канавалава ўсур'ёз..."

Якія паказанні ўсур'ёз успрыме суд — тыя, што былі на следстве, ці тыя, што агучаны ў судзе, — невядома. Але ад гэтага можа залежыць лёс абодвух хлопцаў. Бо два злачынцы — гэта ўжо група, гэта і дамоўленасць, і намер. І тэрміны зняволення для групы значна большыя, чым для адзіночкі.

Судовыя слуханні працягваюцца. Чакаецца, што на адным з бліжэйшых судовых пасяджэнняў распачнецца допыт галоўнага абвінавачанага — Дзмітрыя Канавалава.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЭШЕЛОНЫ ВЛАСТИ

Академик Рубинов денег не считает...

Председатель Совета Республики академик Анатолий Рубинов не в курсе, сколько получает за свою "сенаторскую работу", а также индексировалась ли его зарплата.

"За своей зарплатой не слежу, я вам честно скажу, — заявил Рубинов журналисту "Еврорадио" **Дмитрию Лукашуку**. — *Потому как некогда. У нас разделение труда: я получаю — жена тратит. Поэтому я не очень... Мы иногда шутим на этот счет, когда едем возле автозаправки. Она говорит: "Вот вчера подорожало топливо". А я в ответ: "А мне какая разница — не я же плачу!". Женщины хозяйством занимаются, они это чувствуют, в магазинах знают — где, что и как. А если серьезно, о том, о чем вы спрашиваете, то я на самом деле не знаю (индексировались ли зарплаты сенаторов), нет у меня никакой информации, не могу вам ничего толкового сказать".*

Вот такая "академическая" правда жизни.

Подозреваю, что не только "сенатор" Рубинов так рассуждает, но и многие другие высокопоставленные чиновники. Во всяком случае нигде не было сообщений о том, что какой-то министр или депутат недоволен своей зарплатой, что кому-то из них после очередного подорожания на бензин не хватает. Не сильно страдают, видимо, и чиновничьи жены — на зарплату или депутатскую пенсию мужа можно, не задумываясь, покупать не только дорогущие по нынешним временам мясо и колбасы на рынке, но и небелорусскую косметику.

Когда мужчине жена не выносит мозг, что ей не хватает на новые сапоги или сумку, когда ему есть чем заплатить за ужин в ресторане, заправить авто, в общем-то, совсем не обязательно наизусть знать размер своей зарплаты. Значит, денег много. Но одно дело, когда обладатель этого самого кошелька занимается бизнесом, и совершенно другое — когда получает, как тот же Рубинов, строго фиксированную зарплату. Причем за счет налогоплательщиков.

Академику Рубинову и другим чиновникам все же иногда нужно отрывать свое бренное тело от теплых кресел и ходить в магазины. Хотя бы как в музей — на ценники посмотреть, народ послушать. Может, тогда чиновники, наконец, начнут интересоваться и чужой, и своей зарплатой. Сравнивать, подсчитывать, анализировать... В свое время, например, в магазин за кефиром ходили экспремьер **Владимир Ермошин** и покойный председатель Мингорисполкома **Михаил Павлов**. Без охраны. Ясное дело, люди узнавали их, оборачивались, те, кто посмелее — здоровались, заводили беседы, рассказывали о своих проблемах. И такое общение всем было только на пользу.

Генпрокурор **Григорий Василевич** стал устраивать чиновникам антикоррупционные экскурсии в СИЗО. Может, премьер-министру **Михаилу Мясниковичу** стоит строем вывести правительство и депутатов всех мастей хотя бы в продовольственные магазины — чтобы на прилавки посмотрели и себя, любимых, людям явили. Да послушали, что им скажут те, кто около витрин считает мелкие купюры. А то живут, как в сказке...

Марина КОКТЫШ.

РЕЗОНАНС

«Хоть бы думали, перед тем как отвечать, слуги народа!»

Чистосердечное признание академика, с которым любит советоваться А.Лукашенко, взорвало интернет.

"А я думал, это у него работа такая — знать, как цены растут, где какие проблемы, — вовсю обсуждали перлы академика на форуме популярного интернет-портала tut.by. — *Как же далек этот Рубинов от народа: цен на продукты питания не знает, стоимость бензина ему до лампочки — и такие у нас занимают высокие государственные должности... Хоть бы думали, перед тем как отвечать, слуги народа! На таких серьезных должностях и такие клоуны! Это ж сколько платят чЭсным депутатам и чиновникам, что они не грузятся балансом кредитки?! Ну и как могут такие люди, с заплывшей жиром совестью, войти в положение граждан? Какой им кризис, какой рост курса! У них коммунизм уже наступил. Одни "избранники народа" машины по 100 тысяч долларов покупают, другие даже не знают, сколько им платят, потому что весь народ на них горбатится...*

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

НЕЗАЛЕЖНАЯ ЭКСПЕРТЫЗА

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Грошы ці фанцікі?

Сёння гаварыць аб тым, што ў Беларусі эканамічны крызіс пераадолены ці паспяхова пераадольваецца, — не выпадае. Валютны крызіс і крызіс фінансавы па-ранейшаму моцна праяўляюць сябе ў нашай эканоміцы. Так, дэвальвацыя беларускага рубля вясной бягучага года выклікала інфляцыю, крызіс крэдытных адносін, рэзкае зніжэнне рэальных даходаў насельніцтва. І хіба можна было чакаць іншага пры зніжэнні курса рубля ажно на 56 працэнтаў?

Да апошніх дзён непакоіла людзей і тое, што замежнай валюты не было ў абменніках. Доўгі час трымаўся чорны валютны рынак, дзе долар можна было купіць не па афіцыйным валютным курсе 5000 рублёў за долар, а за 7500—8500 рублёў. Усё гэта моцна ўдарыла па наймальніках кватэр, якія плацілі за наём па 200—300 долараў у месяц. Бо ніхто не думае зніжаць ім квартплату на 56 працэнтаў. У цяжкае становішча трапілі студэнты-першакурснікі, якія не змаглі атрымаць месца ў інтэрнаце і павінны здымаць кватэры...

Нізкі валютны курс рубля стымулюе інфляцыю і напампаванне эканомікі рублёвай масай. З пачатку года інфляцыя вырасла да 36,2 працэнтаў, і яе рост не спыняецца і сёння. Доўгі час беларускае начальства хвалілася сваёй мадэллю паспяховага развіцця. Зараз гэтая мадэль дала свае вынікі. Па росце інфляцыі Беларусь абагнала ўсе краіны СНД у разы. Некаторыя тавары падаражэлі ўдвая, а то і ўтрая.

Паколькі дэвальвацыя рубля разбуральна дзейнічае на эканоміку, то можна было чакаць, што ўрад пачне прымаць меры рэгулявання ўзніклай сітуацыі. Аднак апроч заяў і абяцанняў нічога станоўчага не рабілася. Яшчэ ў чэрвені было заяўлена, што свабодны валютны рынак зноў будзе адкрыты праз які месяц. Прайшло два месяцы, а валютай у абменніках і не пахла. Был заяўлена, што для гэтага валютны запас трэба падняць да 2,5—3,0 мільярдаў долараў. Але дзе ўзяць такую суму валюты? Ні Масква, ні МВФ не выручаюць. Можа, Катар дасць у пазыку? Але, як паказаў візіт А.Лукашэнкі ў гэтую краіну, катарскія лідары маюць клопат пра сваю краіну і гатовы размясціць свае капіталы так і туды, дзе можна атрымаць прыбытак. Фінансавы цэнтр будзе створаны ў Беларусі менавіта з гэтай мэтай. Ды ўсё гэта будзе створана, так бы мовіць, заўтра, а грошы нам патрэбны сёння.

Нейкая надзея на выратаванне ўзнікла ў маі, калі за папярэдні месяц экспарт тавараў і паслуг перавысіў імпарт на 150 мільёнаў долараў. Усе радаваліся. Быў рады і аўтар гэтых радкоў. Але ўжо ў чэрвені сітуацыя змянілася. Як у той прыказцы, "не доўга музыка іграла, не доўга фраер танцаваў". Дэфіцыт гандлёвага балансу дасягнуў 607 мільёнаў, а па выніках за паўгода перавысіў 4 мільярды долараў. Сумна, што гэты паказчык стаўся горшым за мінулагодні амаль на 1,5 мільярда долараў.

Са сказанага вынікае, што дэвальвацыя рубля ў Беларусі выкарыстоўваецца ў знешнім гандлі дрэнна. Ухапілі ў маі 150 мільёнаў долараў і супакоіліся. Між тым у свеце ідзе вострая барацьба за тое, каб з мэтай паляпшэння ўмоў знешняга гандлю канкурэнт павысіў валютны курс сваёй валюты. Менавіта такое патрабаванне маюць ЗША да юаня КНР. Аднак Кітай не рэагуе на гэта патрабаванне. І не рэагуе таму, што гэта для яго нявыгадна. У Японіі, каб панізіць курс іены, увесь час прымаюцца меры. Напрыклад, павышаецца штучны попыт на долар, каб знізіць кошт іены. Але моцная эканоміка не рэагуе на гэта.

На эканоміку Беларусі, на валютна-фінансавы крызіс уплывае стан сусветнай эканомікі. Пасля плацежнага крызісу ў ЗША адбыўся неадкладны спад каціровак на фондавых біржах ЗША, Англіі, Японіі, Кітая і Расіі. Затым, праз дзень, каціроўкі павысіліся. Але праз некаторы час такое ваганне адбылося зноў. Пасля гэтага назіраецца стабілізацыя і ўздым. Чаму? Таму што эканоміка ЗША з'яўляецца самай магутнай эканомікай свету. Долар як сусветную валюту з гэтай прычыны змяніць няма чым. Ішлі размовы, каб для стабілізацыі эканомікі свету замяніць долар на іншую валюту. Але якую краіну абраць? Кітай? Не падыходзіць з-за галоты. У гэтай краіне вытворчасць ВУП на чалавека адстае ад ЗША амаль у 7 разоў. Расійскі рубель таксама не падыходзіць — нізкі ўзровень развіцця. Так што прыйдзецца трымацца за долар. Гэтую акалічнасць трэба ўлічваць пры рэгуляванні.

Пільна трэба сачыць і за валютным курсам расійскага рубля. Гэта абумоўлена тым, што знешні гандаль Беларусі ў значнай меры вядзецца менавіта з Расіяй. А там апошнім часам таксама назіраецца дэвальвацыя. Яшчэ месяц таму валютны курс расійскага рубля быў роўны 27 рублям з капейкамі за адзін долар, зараз набліжаецца да 29 рублёў. Не ўлічваць гэта пры тавараабмене нельга.

Што датычыцца рэгулявання валютна-фінансавых адносін унутры краіны, то яны не адрозніваюцца арыгінальнасцю і дзейнасцю. Проста ідзе напампаванне эканомікі папяровымі грашыма.

Дзейнасць у галіне грашовай палітыкі з боку ўрада і Нацбанка настолькі супярэчлівая, што сэнс яе ўвогуле цяжка зразумець. Каб адрэгуляваць валютны курс рубля і зрабіць яго рыначным, трэба строга абмяжоўваць эмісію грошай. Іх колькасць можа быць павялічана пры росце прадукцыйнасці працы і вытворчасці ВУП. І то з улікам абароту грашовай адзінкі. А ў нас што робіцца? Грошы друкуюць і эмісіюць таму, што грошы патрэбны. За першае паўгоддзе бягучага года грашовая маса ў краіне вырасла на 5,7 трлн рублёў і дасягнула велізарнай сумы — 31,2 трыльёна, ці 3 мільёны 200 тысяч рублёў на чалавека. У другім паўгоддзі эмісія грошай не скарацілася, а ўзрасла. Толькі за ліпень 2011 г. яна склала 1,5 трыльёна рублёў. Прырост грашовай масы штодзённа складаў 50 мільярдаў рублёў!

У жніўні па росце цэн можна меркаваць, што эмісія грошай працягвалася. Афіцыйны валютны курс рубля пераваліў за 5000 рублёў за долар, а на "чорным" рынку курс рубля ў доларах перавысіў 8000 рублёў. Навідавок пачалі расці цэны. Напрыклад, на прадукты харчавання яны ўзняліся з пачатку года аж на 53,5 працэнта.

Між тым беларускі ўрад не прымае дзейсных захадаў па ўмацаванні беларускіх грошай. Даўно наспела замена нашых грошай на аснове дэнамінацыі. Што гэта за грошы, калі няма капеек? Ніхто не ведае, але ў нас ролю капейкі выконваюць 10-рублёвая ці 20-рублёвая купюры. Ролю ранейшага савецкага рубля ўзяла на сябе тысячная купюра. "Дробныя фанцікі", як назваў нашы купюры ў 10, 20, 50 рублёў вядомы эканаміст прафесар Б.Жаліба, ператвараюцца ў смецце. Трэба ўвесці новыя грошы і назваць іх па-беларуску — талер ці як інакш. Трэба паважаць сябе.

Куды ні глянь, праблема грашовай рэформы наспела. І трэба спяшацца, інакш Расія ўвядзе ў нас свой рубель і праглыне Беларусь цалкам, як нядаўна заўважыў былы кіраўнік урада Беларусі Вячаслаў Францавіч Кебіч.

Крызіс валютных адносін дапаўняецца крызісам фінансавым. Гэта добра відаць на прыкладзе крэдытных адносін. Летась стаўкі рэфінансавання хоць і скупа (па 0,5 працэнта), але перыядычна зніжаліся. А гэта азначала, што ўмовы выйсця з крызісу і развіцця эканомікі паляпшаліся. А зараз, калі на пачатку жніўня стаўку рэфінансавання паднялі да 20 працэнтаў, мяне гэта здзівіла і напалохала. А калі ў сярэдзіне жніўня стаўку рэфінансавання зноў павысілі, ужо да 22 працэнтаў, то выклікала вялікую трывогу. Пасля гэтага стаўкі крэдытавання ўзляцяць да 25—30 працэнтаў. Гэта моцны ўдар па прадпрымальніцкім сектары. Яшчэ нядаўна ўлады заяўлялі, што маюць намер дабіцца такога прадпрымальніцтва, што гэты сектар будзе вырабляць не 11 працэнтаў ВУП краіны, а ўсе 40, а можа, і болей, як у перадавых краінах. Зразумела, што пры сённяшніх умовах крэдытавання эканомікі дасягненне гэтай мэты нерэальна ў бліжэйшай перспектыве.

Высокія стаўкі працэнта па крэдытах пагаршаюць умовы жыцця індывідуальных заёмшчыкаў. Справа ў тым, што банкі, каб не прагарэць, мусяць павышаць плату за атрыманыя крэдыты, напрыклад, на будаўніцтва. Тут можа ўзнікнуць крызіс.

Звычайна павышэнне платы за крэдыт банкі тлумачаць неабходнасцю барацьбы з інфляцыяй. І гэта так. Але чаму адначасова расце эмісія грошай? Хто патлумачыць гэтую супярэчнасць?

Павышэнне стаўкі крэдыту пагаршае ўмовы валютных адносін. Якім чынам? Вельмі проста. Дэвальвацыя беларускага рубля стымулюе экспарт, што праявілася ў маі гэтага года. А на імпарт уплывае слаба. Пры гэтым трэба адзначыць важную акалічнасць. Справа ў тым, што ў нашай краіне праводзіцца палітыка росту і ўкаранення інавацый. Але наша прамысловасць працуе на пастаўляемых з іншых краін сыравіне і камплектуючых. У гэтых умовах без сур'ёзнага імпартазамяшчэння нельга дабіцца станоўчых паказчыкаў знешнегандлёвага балансу. Адпаведна немагчыма адрэгуляваць валютныя адносіны.

А каб быў танны крэдыт, то пры дзяржаўным рэгуляванні можна было б арганізаваць падключэнне прадпрымальнікаў адной группы на выраб адных камплектуючых ці матэрыялаў, другой групы — на выраб іншых рэсурсаў і г.д. А так сітуацыю, калі на асобных прадпрыемствах у вытворчасці выкарыстоўваецца толькі 10 працэнтаў уласных (рэспубліканскіх) рэсурсаў, цяжка пераадолець. Замест канкрэтнай справы будзем працягваць толькі гаварыць аб імпартазамяшчэнні. Вось да чаго можа прывесці падаражанне крэдытаў.

Агульная выснова такая, што валютна-фінансавы крызіс у Беларусі можа прывесці да другога этапу, пра які апошнім часам гавораць як у Еўропе, так і ў Амерыцы.

Кому должны:*

Россия — 9,7 млрд;
Международные организации (например, МВФ) — 3,9 млрд долларов;
Германия — 1,9 млрд;
Австрия — 1,6 млрд;
Латвия — 1,4 млрд;
Китай — 1,2 млрд;
Кипр — 894,3 млн
Швейцария — 744,1 млн;
Соединенное Королевство — 642,6 млн;
Словакия — 571,5 млн;
Нидерланды — 467,6 млн;
Украина — 362,6 млн;
Польша — 350,7 млн;
Иран — 343,7 млн;
США — 322,7 млн;
Литва — 256,1 млн;
Италия — 255,7 млн;
Франция — 122,8 млн;
Чехия — 117,4 млн;
Казахстан — 22,3 млн;
остальные страны — 6515,4 млн.

** в долларовом эквиваленте.*

В какой валюте будем отдавать (от общего объема обязательств):

47% — доллары;
27,9% — евро;
6,9% — российский рубль;
3,4% — белорусский рубль;
0,1% — японская йена;
14,7% — другие валюты.

По данным Нацбанка на 1 апреля 2011г.

"КП" (6.07.2011 г.)

Сколько долгов у них и у нас (из расчета на душу населения)?

Великобритания	147 тысяч долларов
Германия	63,5 тысячи долларов
Испания	52,6 тысячи долларов
США	46,5 тысячи долларов
Эстония	16,8 тысячи долларов
Литва	10,9 тысячи долларов
Казахстан	5,6 тысячи долларов
Польша	5,2 тысячи долларов
Беларусь	**3,5 тысячи долларов**
Китай	3,4 тысячи долларов
Украина	2,1 тысячи долларов

Данные на начало года.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Андрэй ШОРАЦ:

«Нідзе ў свеце няма столькі ўласнікаў кватэр, як у нас»

Два пытанні міністру жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі Андрэю Шорацу.

Карэспандэнт "Народнай Волі" датэлефанаваўся на "прамую лінію" з міністрам і задаў яму пару пытанняў.

— Андрэй Віктаравіч, адкажыце, што чакае маламаёмасных, а цяпер і зусім збяднелых пенсіянераў, якія не ў стане аплачваць камунальныя паслугі і квартплату? Ці будуць іх высяляць з кватэр, калі яны пры цяперашняй складанай эканамічнай сітуацыі не пацягнуць "камуналку"?

— Ведаеце, нідзе ў свеце няма столькі ўласнікаў кватэр, як у нас — 85,5 працэнта! На Захадзе абсалютная бальшыня людзей здымае жыллё за пэўную плату, а ў нас амаль усе ўласнікі. Тут сітуацыя ў кожным выпадку індывідуальная. Ніхто, канечне, без дай прычыны высяляць пенсіянераў не збіраецца. Варыянтаў, каб неяк справіцца з праблемай, досыць. Але, паўтараю, у кожным выпадку трэба падыходзіць індывідуальна. Як адзін з варыянтаў — продаж, скажам, трохпакаёўкі ці двух і набыццё больш таннай — аднапакаёвай кватэры. За кошт розніцы ў цане можна няблага жыць і не мець клопатаў з аплатай камунальных паслуг...

— Шматкватэрнаму дому, у якім я жыву, — дваццаць чатыры гады. Штомесячна мы робім адлічэнні на капітальны рамонт, які невядома калі будзе. Між тым грошы, пералічаныя на капрамонт, ператвараюцца — дзякуючы дэвальвацыям — у труху... І хто возьмецца рамантаваць дом, калі на рахунку "смешная сума"?..

— Па-першае, адлічэнні вы робіце не з моманту, калі засяліліся ў кватэру, а пачынаючы з 1999 года... Што тычыцца абясцэньвання грошай, звязанага з дэвальвацыямі, то тут варта шукаць выйсця самім уласнікам кватэр. Цяпер ствараюцца таварыствы ўласнікаў жылля, і ўжо самі гаспадары вырашаюць, у якім памеры, якім парадкам рабіць грашовыя адлічэнні на маючы адбыцца капітальны рамонт. Так паўсюль у свеце. Верагодна, і нам з вамі не мінуць такой практыкі. Проста трэба ініцыятыва з боку саміх грамадзян, іх практычныя дзеянні па стварэнні свайго таварыства ўласнікаў. Тут не варта чакаць, што нехта іншы прыйдзе ў ваш дом і вырашыць усе праблемы...

Георгій ЧЫГІР.

ПАЛІТКУХНЯ

Што скажа Мінюст?

Аргкамітэт па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" (БХД) пачаў падрыхтоўку да правядзення чацвёртага ўстаноўчага з`езда партыі, які плануецца правесці 17 снежня.

Як адзначыў сустаршыня аргкамітэта **Віталь Рымашэўскі**, рэгістрацыя БХД у якасці партыі абароніць актывістаў ад пераследу на падставе артыкула 193 Крымінальнага кодэкса Беларусі, які прадугледжвае адказнасць за дзейнасць ад імя незарэгістраванай арганізацыі.

Разам з тым кіраўніцтва БХД не мае ілюзій, што ўлады пойдуць на рэгістрацыю партыі і не будуць перашкаджаць дзейнасці сябраў аргкамітэта.

РЭЙТЫНГ

Ці дагонім Японію?

Беларусь палепшыла сваё становішча ў рэйтынгу краін паводле ўзроўню развіцця інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій (ІКТ).

Пра гэта сказана ў справаздачы "Вымярэнне інфармацыйнага грамадства: 2011 год", якую апублікаваў Міжнародны саюз электрасувязі.

Індэкс разлічаны па 11 паказчыках, якія адлюстроўваюць прагрэс у галіне ІКТ, у прыватнасці, доступ да інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, узровень развіцця гэтых тэхналогій, навыкі працы насельніцтва з імі ды іншае. У справаздачы адзначаецца, што па выніках апошніх двух гадоў паляпшэнняў у індэксе ІКТ дамагліся Азербайджан, Арменія, Беларусь, В(етнам, Грузія, Расія і шэраг іншых краін.

З 2008-га па 2010 год у рэйтынгу Беларусь перамясцілася з 58-й на 52-ю пазіцыю. Наперадзе яе Расія (47), Латвія (40), Польшча (38), Літва (35). З усіх суседзяў адстае ад Беларусі толькі Украіна (62). Найлепшае становішча ў Рэспубліцы Карэя, скандынаўскіх краінах, Кітаі і Японіі. Найгоршае — у афрыканскіх краінах.

РАЗВІТАННЕ

Успомніць пра яе і Беларусь

Радкі ў памяць Галіны Сямдзянавай я пішу ў дзень, калі адзначаецца 20-годдзе прыняцця бел-чырвона-белага сцяга і герба "Пагоня" ў якасці дзяржаўных сімвалаў. Дакладней — павінна было б адзначацца, калі б краіна была такой, як марыла пра яе Галіна і дзеля якой працавала.

У такой краіне ў гэты дзень яе імя было б на першым месцы — бо менавіта Сямдзянава ўнесла ў Авальную залу бел-чырвона-белы сцяг.

Відаць, мне трэба было б прыгадаць, якім чалавекам была Галіна, расказаць нейкія па-за палітычныя эпізоды, і так бы зрабіў — зноў жа, пры іншых абставінах, калі б кожны школьнік ці студэнт ведаў бы пра тых, хто здабыў краіне Незалежнасць. У Беларусі — інакш. Прозвішчы гэтых людзей выцерты з афіцыйнай гісторыі. Таму сёння скажу пра Галіну як пра палітыка і колішняга калегу па апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце.

Паводзіны Галіны Сямдзянавай у Вярхоўным Савеце 12-га склікання можна назваць толькі адным словам — гераічныя.

Бачу яе ў дні красавіцкіх страйкаў 1991-га, калі яна ўвайшла ў залу, дзе ішло пасяджэнне Прэзідыума ВС, і перадала ўльтыматум аршанскіх рабочых: "Калі праз сем хвілін не будзе адказу, людзі лягуць на рэйкі". Рэплікі разлаваных дэпутатаў-камуністаў яна выслухала з усмешкай. Міністр унутраных спраў і старшыня КДБ не абмежаваўся рэплікамі; на Сямдзянаву прамовы генералаў не падзейнічалі.

Дні 24—25 жніўня 1991-га, калі надзвычайная сесія Вярхоўнага Савета абвясціла Незалежнасць, упісалі імя Галіны Сямдзянавай у беларускую гісторыю назаўсёды. Гэта менавіта Галіна Сямдзянава на просьбу Пазьняка ўнесла перад пачаткам сесіі ў прэзідыум Авальнай залы бел-чырвона-белы сцяг (нарэшце, знайшоўся здымак, і спадзяюся, што цяпер "версіі" легенды з удзелам дырэктара саўгаса ці касманаўта знікнуць).

А потым, калі на трыбуну пайшоў першы сакратар ЦК КПБ, Сямдзянава стала паміж ім і мікрафонам — і колішні ўладар рэспублікі быў вымушаны паплесціся на месца. Менавіта гэта псіхалагічна зламала пракамуністычную дэпутацкую большасць, і мы дамагліся Незалежнасці.

У пачатку верасня 1991-га Галіна Сямдзянава курыравала стварэнне "вайсковага блоку" законапраектаў, якія апазіцыя БНФ падрыхтавала на шостую нечарговую сесію — гэтых законапраектаў было 16. Калі тэксты перадаваліся ў сакратарыят ВС на раздрукоўку, нехта з дэпутатаў павінен быў завізаваць іх сваім подпісам, гэта была простая фармальнасць, але тое, што пад прапановамі на вераснёўскую, 1991 года сесію аб стварэнні ўласнага войска і аб прыняцці бел-чырвона-белага сцяга і герба "Пагоня" ў якасці дзяржаўных сімвалаў стаіць подпіс менавіта Галіны Сямдзянавай, сёння мне бачыцца сімвалічным.

11 красавіка 1995 года, калі мы, 19 дэпутатаў, якія з(яўляліся сябрамі БНФ, абвясцілі галадоўку супраць знявагі нацыянальных дзяржаўных сімвалаў і беларускай мовы, мы, добра ведаючы, які чалавек сядзіць ззаду нас за прэзідэнцкай трыбунай, і варыянт удзелу ў галадоўцы жанчыны, зразумела, быў выключаны. Але менавіта праз Галіну мы трымалі сувязь з даверанымі асобамі ў тую ноч.

Галіна Сямдзянава ўзначальвала Беларускую асацыяцыю вайскоўцаў "Вяртанне" і працавала ў Камісіі па экалогіі ВС Беларусі. Шкада, што ўратаваўшы больш за чатыры тысячы вайскоўцаў (а вяртанне іх у Беларусь з месцаў, якія былі "гарачымі кропкамі" ці патэнцыяльна маглі імі стаць, інакш як ратаваннем не назавеш), і невядома, колькі тысяч жыхароў Беларусі (дэпутатам тады ўдавалася дамагацца і перасялення з забруджаных Чарнобылем раёнаў, і выканання экалагічных нарматываў) — Галіна не ўратавалася сама ад хваробы, якая косіць усё больш людзей у Беларусі і зусім не старога веку.

Мы, яе калегі і сябры, будзем заўсёды помніць Галіну Сямдзянаву, а надыдзе час — успомніць пра яе і Беларусь.

Сяргей НАВУМЧЫК, дэпутат Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 12-га склікання.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Лешак ШАРЭПКА:

«Расставім кропкі над «і»

Учора пасол Польшчы ў Беларусі Лешак ШАРЭПКА правёў для журналістаў "надзвычайную" прэс-канферэнцыю, якая датычылася прагучаўшых у мінулую нядзелю заяў на Першым нацыянальным тэлеканале.

— Мы не хацелі каментаваць сюжэт на Беларускім тэлебачанні, але справа датычыцца нацыянальных меншасцяў, а гэта вельмі далікатнае пытанне, — расказаў **Лешак ШАРЭПКА**. — У прыватнасці, было заяўлена, што польскі бок, маўляў, выганяе Беларускі культурны цэнтр з Беластока. Гэта не зусім так. Як вядома, існуе Польскі інстытут у Мінску і Беларускі культурны цэнтр у Польшчы. Было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве ў вобласці культуры і навукі. У адпаведнасці з міжнароднай дыпламатычнай практыкай мы адкрылі свой інстытут менавіта ў сталіцы Беларусі. А вось беларускі бок адкрыў цэнтр у Беластоку. Мы на гэта згадзіліся, але з'явіліся праблемы, якія былі звязаны са статусам работнікаў гэтай установы. У нас прынята так, што калі дыпламатычны работнік працуе не ў сталіцы, то ў яго статус консульскай установы. А супрацоўнікі Беларускага культурнага цэнтра лічацца дыпработнікамі. Мы прапанавалі беларускаму боку, што трэба прывесці сітуацыю да агульнапрынятых стандартаў. Першыя кансультацыі прайшлі яшчэ ў кастрычніку мінулага года і працягнуліся ў маі гэтага. Мы падрыхтавалі праект пагаднення, і, наколькі вядома, з беларускім бокам ніякіх вялікіх рознагалоссяў няма. Усё, можна сказаць, узгоднена. Беларусь адкрывае свой культурны цэнтр у Варшаве, але гэта не перашкода, каб такія ж з'яўляліся і ў іншых месцах. Праўда, яны будуць мець статус консульскіх. Вось і ўся праблема! Дык хто і каго выганяе? Мы не разумеем, для чаго гэты факт быў выкарыстаны Беларускім тэлебачаннем.

— Вы будзеце патрабаваць ад Першага нацыянальнага тэлеканала абвяржэння?

— Не будзем, бо ў нас не вельмі добры вопыт з такімі запытамі. Лепш самі расставім кропкі над "і".

Алесь СІВЫ.

Літва отменила для некоторых белорусов консульский сбор за национальную визу

Правительство Литвы приняло постановление об отмене консульского сбора за национальную визу, который в настоящее время составляет 60 евро.

Консульский сбор не будет взиматься в случае оформления долгосрочных национальных виз категории D, которые выдаются лицам, намеревающимся пробыть в стране более трех месяцев за полгода. С такой визой, кстати, ограниченное время можно посещать и другие страны Шенгенского пространства.

Бесплатные визы будут также выдаваться студентам, спортсменам, журналистам, а также другим легально работающим лицам, однако не будут выдаваться тем, кому виза необходима в туристических или других краткосрочных целях.

Для этих целей требуется шенгенская виза, стоимость которой установлена ЕС в размере 60 евро.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

СУПРАЦЬ ПЛЫНІ

*Акцыя пратэсту 19 снежня 2010 года прэзентавала шмат новых прозвішчаў і імён.
У фокусе грамадскай увагі з'явілася нямала асоб, якія прадэманстравалі яскравыя прыклады патрыятызму, нязгаснай любові да Радзімы.
Гэта — людзі, а не прыстасаванцы. Людзі, а не трусы. Людзі, а не бязродныя істоты.
Адкрываючы ў газеце новую рубрыку "Супраць плыні", мы вырашылі расказаць менавіта пра такіх людзей. Першы нарыс — пра Фёдара Мірзаянава.*

Два Фёдары

Адразу ж хачу папярэдзіць тых, хто ўбачыў у маёй назве нейкі плагіят з першага фільма Марлена Хуцыева, і падкрэсліць, што такі выбар цалкам абгрунтаваны. Фёдара Мірзаянава прынцыпова назвалі ў гонар дзеда. Толькі той пасля вайны змагаўся ў Заходняй Беларусі за савецкую ўладу, а ўнук — супраць улады, існуючай зараз.

Прага свабоды

Фёдара-малодшага за адны і тыя ж падзеі арыштоўвалі двойчы. Першы — адразу ўвечар 19 снежня 2010 года. За гэта яму далі "традыцыйныя" 15 сутак арышту і накіравалі у Жодзінскі СІЗА. Другі раз "узялі" 25 студзеня 2011 года. І зрабілі гэта вельмі непрыгожа. Калі не сказаць больш жорстка — подла. Дачакаліся, пакуль застаўся апошні экзамен, і "закрылі". На жаль, сёння падобнае лічыцца "вышэйшым пілатажам".

І нікога не засмуціла, што "ўдзелу ў масавых беспарадках" не пацвердзіла нават міліцэйскае відэа. Тры гады турмы далі толькі за тое, што юнак смяяўся на прыступках Дома ўрада і выцягнуў з кімсьці пабітага шкла асколак, які мог параніць іншых. Англійскі пісьменнік Льюіс Кэрал называў такія краіны Залюстэркаўем...

Прадзеда Федара-малодшага па лініі маці звалі Іванам Георгіевічам. У гэта цяжка паверыць, але звычайны сялянскі чалавек пра гісторыю сваёй краіны ведаў не менш, чым пра ўласную гаспадарку. Ён не меў спецыяльнай адукацыі (чатыры класы пачатковай школы), але пра Кастуся Каліноўскага і Тадэвуша Касцюшку ўпершыню ўнучка Людміла пачула менавіта ад яго, бо на ўроках школьнай гісторыі іх прозвішчы тады не ўзгадвалі. І свайго сына ён хацеў назваць у гонар знакамітага барацьбіта за незалежнасць беларускай краіны, але жонка палічыла гэта больш не беларускім імем, а польскім. У выніку сямейнага кампрамісу, які стаў следствам лагічнага ланцуга Тадэвуш-Тодар-Фёдар, Людміла і стала Фёдараўнай.

Фёдар Іванавіч Аніська без усялякіх перабольшанняў быў унікальны чалавек. Пагадзіцеся, у няпоўныя 17 год узначаліць буйны сельскі Савет — і гонар, і рызыка. Асабліва пасля вайны і асабліва ў Заходняй Беларусі. У такіх умовах без асабістай мужнасці не выжыць. Магчыма, менавіта гэтая якасць і перадалася яго ўнуку.

Фёдар Рымавіч Мірзаянаў нарадзіўся 9 снежня 1990 года. Тыя, хто верыць у наканаванасць чалавечага лёсу, лічаць, што шмат залежыць ад умоў нашага прыходу ў гэты свет. Калі так, то тут можна толькі пазайздросціць, бо нараджэнне адбылося ў перыяд вялікага жыццёвага поспеху яго маці. За паўгода да таго яна была ўдзельнікам Усесаюзнага з'езда творчых выкладчыкаў педагагічных вучылішч. Для 30 год гэта больш чым салідна.

Бацька юнака, Рым Мірзаянаў, па спецыяльнасці інжынер-сістэматэхнік, адзін месяц працаваў у Расіі, а другі месяц знаходзіўся ў Беларусі. І амаль цалкам прысвячаў яго выхаванню сына. Маці, Людміла Мірзаянава, якая зараз з'яўляецца кандыдатам псіхалагічных навук, у гэты час вельмі шмат увагі надавала сваёй навуковай дзейнасці, таму Фёдар, слава Богу (яе словы), вельмі хутка стаў СВАБОДНЫМ чалавекам. А галоўнае — прывык адказваць за свае дзеянні.

У школе ён быў вельмі сур'ёзным вучнем. Задаваў шмат пытанняў, якія часам не вельмі падабаліся настаўнікам, таму што прымушалі крытычна думаць і іншых. Пасля выпускнога вечара яны так і сказалі Людміле Фёдараўне: цудоўны ў вас вырас сын, але нам з ім было асабліва цяжка, бо вельмі любіць пытацца...

На школьную вучобу ішло не шмат часу, большасць займалі кнігі, розныя камп'ютарныя праграмы, падрыхтоўка да алімпіяд. А яшчэ, як і бацькі, ён не быў абыякавы да таго, што адбываецца ў краіне.

Адзін са школьных сяброў не так даўно ўспамінаў, як падчас выбараў-2001 таемна ад бацькоў, ноччу яны клеілі па Нясвіжы ўлёткі з агітацыяй за апазіцыйнага кандыдата. Хлапчукам было тады адначасова і страшна, і цікава. 11 год!!!

Па даручэнні настаўнікаў Фёдар праводзіў у класе палітінфармацыі і ставіўся да гэтага вельмі сур'ёзна. Заўсёды чытаў шмат газет і крытычна, удумліва аналізаваў іх змест.

У 2003 годзе бацькі сустракалі яго з Італіі. У 12-гадовым узросце ён стаў удзельнікам міжнароднага фестывалю дзіцячага кіно, які штогод праходзіць у ліпені ў італьянскім горадзе Джыфані. Дакладней, быў сябрам журы. Там ён упершыню меў зносіны з замежнымі кінематаграфічнымі зоркамі, сустрэча з якімі адбылася ў так званым памаранчавым садзе. Першымі словамі пасля вяртання на радзіму тады былі "Мы павінны жыць, як у Еўропе!!!"

Быў год, калі ён удзельнічаў адразу ў трох гарадскіх алімпіядах - па гісторыі, праграміраванні, геаграфіі. Усё гэта адбылося на працягу аднаго тыдня. Па першых двух прадметах заняў першыя месцы, а на алімпіядзе па геаграфіі — трэцяе. Так інтэнсіўна на іх працаваў, што, калі прыйшла расслабуха, арганізм не вытрымаў і хлопчык захварэў. На працягу дня ён не ўставаў з ложка.

Асобна трэба сказаць пра яго бабулю па лініі маці — Ніну Васільеўну Аніська. Фёдар з дзяцінства любіць працаваць на яе агародзе, слухаць успаміны "пра немцаў" і пра тое, як яны жылі "пры Польшчы". Вяртаючыся ад яе, нязменна казаў, што трэба есці простую беларускую ежу і тады заўсёды будзеш здаровым.

Бабуля Ніна чакае свайго памочніка кожны дзень і не разумее, чаму яны яго забралі і каму гэта было патрэбна...

Натуральна, што пасля заканчэння школы Фёдар сваю будучую ВНУ абіраў сам — Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт. Дакладней — факультэт менеджменту па спецыяльнасці "эканамічная кібернетыка". Дарэчы, менавіта такой была спецыялізацыя і ў вядомага беларускага эканаміста Леаніда Злотнікава.

Паступіў на так званае бюджэтнае аддзяленне, якое дазваляе не плаціць грошы за навучанне. Студэнты расказваюць, што там вучацца альбо вельмі разумныя, альбо "блатныя".

Паспяхова перайшоў на трэці курс, але зімовая сесія пакуль стала апошняй у яго студэнцкай біяграфіі. Паспеў здаць усе залікі і тры экзамены. Чацвёрты (апошні) быў прызначаны менавіта на 25 студзеня. Упэўнены, следчыя гэта ведалі добра (магчыма, праслухвалі), таму ў дзверы кватэры Фёдара Мірзаянава пагрукалі ўжо ў сем гадзін раніцы.

За некалькі дзён да гэтага па тэлефоне яго запрасілі "для размовы" ў ваенную контрразведку. Калі б пайшоў, то трапіў бы ў "амерыканку" (КДБ), якая лічыцца больш "элітнай" установай, але ён папрасіў пісьмовую павестку і трапіў на "Валадарку" (МУС).

Пасля "знаёмства" (праз дзверы) са следчымі, Фёдар адразу патэлефанаваў свайму дзядзьку Сяргею Аніську, якога мае калегі добра ведаюць не толькі як былога афіцэра КДБ, але і па рабоце ў Беларускім Хельсінкскім камітэце. Той параіў сказаць, што дзверы будуць адчыненымі толькі пасля яго прыезду. Грукаць перасталі, а праз паўгадзіны двое апранутых "у цывільнае міліцыянтаў ужо паказвалі свае службовыя пасведчанні.

Адпаведны шматгадовы вопыт падказваў Сяргею Аніську, што яго пляменніка арыштуюць, але на самай справе гэтага магло б не адбыцца. Паўдня Фёдара Мірзаянава цягалі з кабінета ў кабінет, прапаноўвалі напісаць нешта накшталт даносу на канкрэтных палітыкаў (што, на жаль, і зрабіў адзін вядомы палітык) і тады адпускалі "на ўсе чатыры бакі".

Фёдар Мірзаянаў адмовіўся і адразу трапіў за краты.

І яшчэ. Я **прынцыпова** прытрымліваюся экуменістычных поглядаў (не толькі наконт хрысціянства) і **прынцыпова** лічу, што БОГ у людзей адзін. Толькі называем мы яго па-рознаму. Сям'я Мірзаянавых — яскравае таму пацвярджэнне. Бацька — мусульманін, маці — праваслаўная хрысціянка, але галоўнае не ў канфесіях. Галоўнае, што яны пасялілі Бога ў душы сына.

Размова першая

Мая размова з яго маці Людмілай Фёдараўнай цягнулася дзве з паловай гадзіны. За ім я зразумеў — гэтую жанчыну немагчыма зламаць "праз калена", да чаго ўлады прыстасаваліся за 17 год свайго панавання. Як і яе сына. Такія людзі не могуць жыць, схіліўшы галаву, і падпарадкоўваюцца асабістаму сумленню па вызначэнні.

Нягледзячы на тое што яна пэўны час працавала ў дзяржаўнай установе, доўга пратрымацца пры гэтай уладзе ў Людмілы Мірзаянавай не атрымалася б усё роўна. Не ўпісваецца гэтая жанчына, на мой погляд, у існуючае зараз асяроддзе. Надта інтэлігентная і надта разумная. Сёння такія не патрэбныя.

Людміла нарадзілася 6 жніўня 1957 года ў Баку. На беларускай вёсцы ў тыя часы жылі вельмі голадна, і яе маці, Ніна Васільеўна, прыехала туды на камсамольскую будоўлю (пад азербайджанскай сталіцай узводзілі гідраэлектрастанцыю). А бацька, Фёдар Іванавіч (прапаршчык і таксама беларус), у тых краях служыў у войску. У выніку знаёмства ўзнікла каханне, а потым нарадзілася дзяўчынка Люда, якая пражыла ў Азербайджане першыя 10 год свайго жыцця.

Можа, там у яе характары і з(явілася тое, што і адрознівае этнічных беларусаў ад карэнных. Магчыма, камусьці такая выснова падаецца спрэчнай, але я лічу, што тыя, хто нарадзіўся за межамі Беларусі, да дзеянняў любой улады ставяцца больш крытычна, чым "тутэйшыя". Яны пратэстуюць на галоўных пляцоўках, а нашы людзі — больш на кухнях.

Сказаць, што дзяцінства Людмілы Мірзаянавай прайшло толькі на Каўказе, было б няправільна, бо, калі скончыўся дэкрэтны адпачынак, яе адвезлі ў вёску Кавалі Слонімскага раёна Гродзенскай вобласці, і час ад часу дзіця жыло ў дзядулі з бабуляй. А ў 10-гадовым узросце пераехала ў Беларусь на пастаяннае месца жыхарства. Дакладней, у Нясвіж, дзе пачала вучыцца ў пятым класе сярэдняй школы №2.

Яе бацька і дзед шчыра захапляліся гісторыяй, таму цалкам лагічна, што гэтую галіну абрала і дачка, але па парадзе маці (раптам не пройдзеш конкурс) вырашыла падстрахавацца інстытутам замежных моў. Як кажуць у такіх выпадках, быццам бы глядзелі ў ваду.

ДАВЕДКА

Фёдар Мірзаянаў нарадзіўся 9 снежня 1990 года ў Баранавічах. Скончыў гімназію, у 2008 годзе паступіў у Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт. Пасля падзей 19 снежня адбыў адміністрацыйны арышт тэрмінам 15 сутак. 25 студзеня 2011 года быў зноў арыштаваны. Прад'яўлена абвінавачанне ў здзяйсненні злачынства па арт.293, ч.1 і 2 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь ("Масавыя беспарадкі"). 14 мая 2011 года асуджаны на 3 гады зняволення. Вядомая праваабарончая арганізацыя "Міжнародная амністыя" прызнала яго палітвязнем.

Пасля іняза быў год працы ў сельскай школе і Эфіёпія, куды Людміла паехала са сваім першым мужам Мікалаем, бацькам яе сына Антона. А потым зноў было вяртанне ў Беларусь і выкладанне ў педагагічным каледжы Баранавічаў. Дарэчы, выкладаць належала педагогіку і псіхалогію. Нягледзячы на дыплом іняза...

Мабыць, на такое рашэнне паўплывала кароткачасовая, але вельмі паспяховая праца ў гарадскім Доме школьнікаў, дзе яна рыхтавала святы (без інстытута культуры!!! — **Заўвага аўтара**) для ўсяго горада. Спецыяльнай адукацыі не было, але быў досвед асабістай грамадскай дзейнасці, якая вельмі часта факсіравалася на нейкіх канцэртах.

Так лёс "перавёў" яе ў зусім іншую галіну чалавечага жыцця.

Хаця педагагічную адукацыю яна ўжо мела, на новай пасадзе гэтага было яўна недастаткова. І Людміла пайшла вучыцца зноў. На базе Дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка яна атрымала дыплом практычнага псіхолага.

Было гэта ў 1990 годзе. Літаральна напярэдадні нараджэння Фёдара. І праз два гады пасля развітання з першым мужам.

Рым Мірзаянаў родам са сталіцы Башкортастана Уфы. Яго бацькі Мубарак і Данія — прававерныя мусульмане. Бабуля Фёдара, Данія, калі выйшла на пенсію, скончыла мусульманскую духоўную школу. Чытае і піша на арабскай мове.

Менавіта ў Башкортастане з сябрамі бацькі Фёдар неаднаразова падарожнічаў на Уральскія горы і сплаўляўся па горнай рэчцы Інзер. Яго равеснікі-расійцы спрачаліся з ім наконт ролі Расіі і Беларусі ў сучасным свеце. Працяглыя дыскусіі заўсёды канчаліся спевамі каля кастра. Высоцкі, Акуджава, іншыя барды збліжалі больш, чым пустапарожнія шматгадовыя размовы пра інтэграцыю.

Ад бацькі Фёдар узяў стрыманасць і цвёрдасць духу, а ад маці — свабодалюбства. Падчас Савецкага Саюза Рым Мубаракавіч (1983 год) скончыў авіяцыйны інстытут, пасля якога адбываў свой вайсковы абавязак у Баранавічах. Там і адбылося знаёмства з Людмілай.

Усе акалічнасці тагачаснай "Санта-Барбары" пераказваць няма сэнсу. Адзначу толькі, што сысці ад чалавека, з якім пражыў дзесяць год, — учынак. І няма нічога дзіўнага ў тым, што праз шмат год учынкі пачне рабіць і яе сын.

Ніхто не будзе спрачацца з тым, што настаўнік у нейкім сэнсе — акцёр, бо яму патрэбна ўмець добра кіраваць тварам, голасам, жэстам і г.д. Усё гэта трэба рабіць эстэтычна, прыгожа. Даруйце за "прапісную ісціну", аднак рыхтаваць сапраўднага выкладчыка азначае не толькі механічную рэтрансляцыю ведаў у пэўнай галіне, але і навуку перадаваць іх іншым. Можа быць, менавіта па гэтай прычыне прапанаваны Людмілай Мірзаянавай дыдактычны (навучальны) тэатр у айчыннай педагогіцы напрыканцы 80-х гадоў мінулага стагоддзя стаў вельмі значнай з'явай. Настолькі, што калі звычайны педагагічны каледж атрымаў статус вышэйшага (стаў інстытутам. — **Заўвага аўтара**) яе прызначылі прарэктарам на навуцы. Але спачатку была абарона кандыдацкай дысертацыі ў 1997 годзе.

"Кіравала навукай" Людміла Мірзаянава доўгія сем год. І не проста "ляжала на пасадзе", што сёння стала амаль прыкметай часу, а ПРАЦАВАЛА. Маюцца на ўвазе шматлікія міжнародныя навуковыя канферэнцыі па праблемах прафесійнай адаптацыі, міжнародныя канферэнцыі моладзі. У Баранавічы пачалі прыязджаць выдатныя навукоўцы ў галіне псіхалогіі і педагогікі не толькі з Беларусі, але і з Балгарыі, Украіны, Расіі. Дарэчы, многія пасля арышту Фёдара Мірзаянава будуць пісаць лісты ў яго падтрымку.

Звычайна іх мерапрыемствы праходзілі па некалькі дзён і складаліся не толькі з адных дакладаў, але (пераважна) і з практычных заняткаў, бо для Людмілы Мірзаянавай навуковец — гэта не толькі той, хто ў лабараторыі дзеля навукі вывучае нейкую праблему. Яго тэмы павінны ісці ад жыцця і цалкам адпавядаць патрэбам чалавека.

Сёння пра гэта таксама многа гавораць, але далей пустых лозунгаў справа не ідзе. Людміла Мірзаянава ўсё зразумела і адразу стала "палітычна ненадзейнай".

У 2005 годзе ў Нацыянальным інстытуце адукацыі яна скончыла дактарантуру па педагагічнай псіхалогіі, але абараніцца на тэрыторыі Беларусі не змагла. Пры адпаведным галасаванні не хапіла аднаго голасу...

У 2004 годзе на базе Баранавіцкага вышэйшага педагагічнага каледжа з далучэннем шэрагу прыватных навучальных устаноў (цалкам не падрыхтаваных да такога жыцця) быў створаны ўніверсітэт. Механічна ўсіх аб'ядналі, памянялі шыльду, атрымалі прэзідэнцкае "дабро" і пачалі "тусавацца". Нікога нават не засмуціў відавочны дэфіцыт вартых выкладчыкаў.

Рэктарам прызначылі чалавека звязанага з сельскай гаспадаркай, з Горак, а ўсіх "мясцовых" адштурхнулі ўбок. У тым ліку і Людмілу Мірзаянаву, якой (як з барскага пляча) прапанавалі ўзначаліць адну з кафедраў. Аднак не на тую нарваліся — ісці на незаконнае паніжэнне яна адмовілася і да жніўня мінулага года працавала амаль простым выкладчыкам. Толькі на прафесарскай пасадзе.

Разуменне "новымі" незаконнасці сваіх дзеянняў прыводзіла да таго, што ў адрозненне ад іншых крэслаў з верасня па снежань 2004 года месца прарэктара па навуцы было вакантным. Як кажуць, і хочацца, і колецца. Нонсенс: універсітэт працуе, а за навуку ніхто не адказвае.

Людмілу Мірзаянаву нават хацелі на гэтую пасаду вярнуць, і некаторыя паспяшаліся павіншаваць. Але — не атрымалася. І зноў па палітычных прычынах. Аднойчы вечарам у яе дзверы сталі грукаць і патлумачылі, што праводзяць нейкае сацыялагічнае апытанне. Адразу пацікавіліся адносінамі да ўлады. Адказваць на яўна правакацыйнае пытанне яна адмовілася, аднак сярод іншага сказала, што, на яе погляд, свабоды ў краіне недастаткова. Гэтага хапіла для таго, каб "сацыялагічнае апытанне" імгненна скончылася...

Размова другая

З Беларусі Людміла з'ехала ў жніўні 2010 года ў Паўднёва-Сахалінск, дзе зараз працуе яе муж. Пачала працаваць і яна ў Сахалінскім дзяржаўным універсітэце, а вярнулася ў Беларусь толькі падчас суда над сынам.

Рым Мірзаянаў так зрабіць не змог, таму "ролю" бацькі часова ўзяў на сябе Сяргей Аніська.

Нягледзячы на тое, што мы сябруем ужо шмат гадоў, на свой сорам, я не ведаў, што Фёдар Мірзаянаў з'яўляецца пляменнікам менавіта яго. А яшчэ — пра вельмі цікавы жыццёвы шлях майго сябра.

Праўда, пачаў яго Сяргей Аніська з аповеду пра свайго бацьку. І гэта невыпадкова, бо той быў сапраўды неардынарнай асобай. На жаль, усяго ў 58 год яго забраў інсульт. Самае цікавае, што за два дні да смерці ён доўга размаўляў са сваім сынам. Распавядаў пра сваё жыццё, дэталі вайсковай службы, знаёмства з маці, нараджэнне дзяцей, унукаў і г.д. Чаму гэта адбылося менавіта тады, вядома толькі на нябёсах. Магчыма, чалавек спяшаўся выгаварыцца... Як бы там ні было, Сяргей Аніська (як і многія з нас) шкадуе, што такіх грунтоўных гутарак было вельмі мала...

Фёдара Іванавіча Аніську прызвалі ў армію менавіта ў той час, калі пачалося сумна вядомае "хрушчоўскае" скарачэнне і тэрміны яшчэ не былі дэталёва адрэгуляваны. Прызывалі на пяць гадоў, праслужыў толькі тры, але за гэты час яго буйны сельсавет падзялілі на некалькі "нармальных". Пасады там занялі іншыя людзі, і ён вырашыў застацца ў арміі на звыштэрміновую. Спачатку служыў у артылерыі, потым у чыгуначных войсках, а затым ва ўрадавай сувязі КДБ.

Апынуўся там, па сутнасці, выпадкова, але гэта выпадковасць (а можа, зігзаг лёсу?) і дазволіла вярнуцца з азербайджанскага Баку ў родную Беларусь. Аднойчы ўся іх сям'я ехала сюды ў адпачынак. Суседам па купэ аказаўся афіцэр з Нясвіжа. Ён прапанаваў перайсці да іх і абяцаў дапамогу з пераводам.

Упэўнены, падобных прыкладаў можа багата ўспомніць кожны з нас і пацвердзіць тое, што часцей за ўсё яны абмяжоўваюцца звычайным купэйным знаёмствам. Гэты выпадак можна назваць прыемным выключэннем, бо Аніські хутка сапраўды аказаліся ў Нясвіжы.

Там яны пражылі да 1974 года, пакуль Фёдара Іванавіча не накіравалі ў Манголію. У горадзе Дзуун-Хараа гэтай краіны Сяргей скончыў школу і атрымаў унікальны атэстат на мангольскай мове, які больш падобны на нейкую жэсаўскую даведку, чым на дакумент, які пацвярджае сярэднюю адукацыю. Цяпер Сяргей з вялікай цяжкасцю можа вылічыць канкрэтна, за што атрыманы канкрэтныя адзнакі, але гэта і неістотна. Тады ў хлапчука не было ніякіх вагання наконт выбару жыццёвага шляху — толькі афіцэр. Ды і не магло быць інакш, бо ўсё сваё невялікае на той час жыццё ён правёў выключна ў ваенным асяроддзі.

А вось з выбарам вайсковай прафесіі сыну дапамог бацька. Жыццёвы вопыт лёгка разбіў юнацкі рамантызм, і Ленінградскае вучылішча падводнага плавання імя Ленінскага камсамола засталося за дужкамі. Як і Саратаўскае верталётнае. Замест усяго гэтага быў прапанаваны аўтамабільны накірунак, што было таксама даспадобы Сяргею, бо кіраваць ён навучыўся яшчэ ў школе. А галоўнае — не перашкаджала потым пайсці па слядах бацькі.

Адпаведных ваенных вучылішчаў у Савецкім Саюзе тады працавала толькі чатыры, таму выбар быў невялікі. Усурыйск адразу быў адрынуты па той прычыне, што знаходзіўся на другім канцы СССР. Чалябінск "адпаў" з-за чыста кліматычных умоў. Холад пасля Манголіі Сяргей прынцыпова не любіў. Аўтамабільнае вучылішча ў Разані лічылася суперэлітным, і туды траплялі пераважна па блаце, таму застаўся Самарканд.

На апошніх курсах да іх тройчы прыязджалі "пакупнікі" з асобага аддзела КДБ Туркестанскай ваеннай акругі. Спачатку жадаючых было за сотню, а пасля таго, як высветлілася, што служыць выпадае ў Афганістане, такое жаданне выказалі толькі шэсць чалавек. Сяргей Аніська быў сярод іх, але афіцыйна накіравалі яго ў роднае вучылішча камандзірам курсанцкага ўзвода. І толькі потым — у Ташкент, а адтуль — у Кабул.

Спачатку быў памочнікам начальніка штаба батальёна 58-й аўтамабільнай брыгады, а потым узначаліў роту. Для маладога лейтэнанта гэта магчыма толькі на вайне. А вайна там была сапраўднай, бо аўтамабільныя калоны атакавалі часцей за ўсё, і таму 49 рэйсаў (52 тыс.км!) Сяргея Аніські гавораць самі за сябе. І галоўнае — ён ніколі не быў тым афіцэрам, які хаваецца за спінамі падначаленых.

Дарэчы, з КДБ яго знайшлі і там, аднак было гэта перад самай заменай у беларускі Слонім. Ужо адтуль Сяргей паступіў у Новасібірск на вышэйшыя курсы ваеннай контрразведкі. Скончыў іх у ліпені 1985 года, і яго (па легендзе студэнта Новасібірскага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту) накіравалі на месяц на Маскоўскі фестываль моладзі і студэнтаў.

Сэнс той работы зразумелы, таму засяроджу вашу ўвагу выключна на тым, што пасля "сталічнай камандзіроўкі" Аніська на год трапіў у асобы аддзел КДБ па Брэсцкім гарнізоне. Потым былі Камянецкі раён і Мінск, дзе яму давялося працаваць у інфармацыйна-аналітычным аддзеле (ІАА), і пасада намесніка начальніка ваеннай контрразведкі ў Мар'інай Горцы.

Калі Беларусь стала незалежнай, яго прызначылі кіраўніком ІАА. Так было да 1995 года. Менавіта ў гэты час стала цалкам зразумела тое, які шлях абралі новыя ўлады, і тое, што яны будуць трактаваць законнасць, мякка кажучы, вельмі фрывольна.

Прашу прабачэння за банальнасць, але ў жыцці кожнага з нас бываюць моманты, калі канкрэтны ўчынак вызначае далейшы лёс чалавека. Падрабязна распавядаў пра біяграфію Сяргея Аніські я цалкам невыпадкова, бо хацеў паказаць, што здольнасць ісці супраць цячэння схавана ў іх родзе на генетычным узроўні. І гэта не проста пафасныя словы.

Як і пляменнік у снежні 2010 года, у 1995-м Сяргей абраў шлях, які нельга назваць канфармісцкім. Служыць падпалкоўнік Аніська мог бы яшчэ шмат год (пасада дазваляла), але зрабіў інакш. Ён сышоў. Сышоў, каб не быць побач з тымі, хто плюе на любую мараль.

Размова, якая абавязкова будзе

Для Фёдара Мірзаянава Сяргей Аніська не проста дзядзька. Ён — хросны бацька. Таму адчувае адказнасць за пляменніка перад БОГАМ. І ганарыцца, бо змагацца за праўду значна цяжэй, чым рабіць выгляд, што ўсё вакол "стабільна".

Напярэдадні нашай сустрэчы ў Фёдара Мірзаянава з'явіўся другі адвакат. Бацька юнака — грамадзянін Расіі, таму новы адвакат адразу пачаў высвятляць пра адносіны да змены грамадзянства. Пэўны сэнс у такіх "метамарфозах" ёсць, бо стаўленне нашых улад да грамадзян Расіі больш лагоднае, чым да мясцовых. З'яўляецца шанц на нейкую лаяльнасць, аднак выкарыстоўваць падобную магчымасць Фёдар Мірзаянаў катэгарычна і прынцыпова адмовіўся.

Учынак, наконт якога варта ў знак павагі зняць капялюш!

Кватэра, дзе жыве Фёдар Мірзаянаў, месціцца амаль насупраць вайсковай часці, якую раней называлі "брыгадай сувязі на Маякоўскага". Новая ўлада кардынальна змяніла не толькі шыльду, але і сутнасць вайскоўцаў. Цяпер там падраздзяленне ўнутраных войскаў. Тыя самыя "касманаўты", якія даўно перасталі баяцца крыві суайчыннікаў.

Расказвалі, што амаль кожны дзень яны трэніруюцца ваяваць з "натоўпам". Шчыты, гумовыя дручкі, шлемы. "Зорныя войны" па-беларуску.

Магчыма, гэтыя хлопцы і "працавалі" 19 снежня 2010 года. Магчыма, нехта з іх і "зачысціў" тады студэнта, які жыве амаль насупраць іх казармаў.

Падчас гутаркі з Людмілай Мірзаянавай, якая апошнім часам шчыльна займаецца праблемамі маладзёжнай наркаманіі, вакол нас настойліва хадзіў кот з мянушкай Пушысцік. Усім сваім выглядам дэманстраваў, што ў адсутнасць гаспадара самы галоўны там ён. Ды і сама адсутнасць — часовая справа.

Я думаю таксама так, таму спадзяюся ў недалёкім будучым паразмаўляць з чалавекам, якога пакуль не ведаю асабіста, але вельмі паважаю завочна.

Аляксандр ТАМКОВІЧ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

«КРУГЛЫ СТОЛ»: БЫЦЬ ЦІ НЕ БЫЦЬ?

РЕБРОМ!

Только пыль в глаза пускать?

Эти "почему?" не дают покоя ни днем ни ночью. Почему наша страна оказалась в яме? Почему мне, человеку непьющему и некурящему, в совершенстве владеющему своей профессией и тем не менее вынужденному вкалывать, чтобы прокормить семью, на двух работах, приходится влачить полунищенское существование? Почему мне никто из тех, кто у руля, не может дать вразумительный ответ?

С утра до вечера прикорытная пропаганда полощет нам мозги. Мол, ничего страшного не происходит. Ну, ошиблись маленько, всего-то и думали, что деньги из воздуха берутся, вот и раздавали перед президентскими выборами налево и направо, чтобы людям понравиться... Спрашивается, что же это за руководители государства, которые "думают" на уровне первокурсника, провалившего экзамен по экономике?

Нет ответа. И снова — очередная порция лапши на уши вперемежку с детским лепетом. Уж на что наш народ терпеливый и толерантный (может, даже слишком терпеливый), но я не знаю таких, кто бы сейчас верил трелям руководящих "соловьев".

Ну и "повезло" же белорусам так влипнуть в историю! То российские цари-императоры, уничтожившие и поглотившие наше былое государство Великое Княжество Литовское, то Ленин со своим помешательством на "мировой революции", то Сталин с безумной любовью к ГУЛАГу... Хрущев, Брежнев и т.д. только и думали, как держать в узде народы СССР и в страхе перед ракетно-ядерным ударом весь мир...

Казалось бы, став в 1991 году вновь независимым государством, наконец-то заживем как люди: стартовые условия для устройства жизни по-новому у Беларуси были получше, чем у других былых советских республик. Но, увы! Свои, уже сегодняшние белорусские "царьки", то ссорясь, то прогибаясь перед Россией, завели нашу "синеокую" в тупик. И ничего кроме пустой болтовни не слышно. Какие тут "круглые столы", зачем они — только пыль в глаза пускать?

Опять эти мои "почему?" остаются без ответа.

В.М. ПОТЕМКИН,
житель г.Могилева.

Галоўнае, каб было на карысць

Мяркую, садзіцца за стол для дыскусіі з цяперашняй уладай сур'ёзным грамадскім дзеячам, на мой погляд, няма ніякага сэнсу. Перамовы патрэбны ўладзе таму, што яе рэйтынг, як кажуць у народзе, апусціўся "ніжэй плінтуса" і стаўка робіцца на чарговы спектакль.

Да таго ж ёсць галоўная рэч, без якой гаварыць няма аб чым, — гэта вызваленне ўсіх палітвязняў, кампенсацыя ім маральнага і матэрыяльнага ўрону. Прычым не за кошт ні ў чым не вінаватых падаткаплацельшчыкаў, а з кашалькоў тых самых пракураў, следчых, суддзяў, міліцыянтаў, якія ляпілі ліпавыя справы, а таксама тых, хто аддаваў ім незаконныя загады. Афіцыйна лічыцца, што судовая сістэма ў краіне незалежная, а насамрэч?

Што ж тычыцца дыялогу па адраджэнні эканомікі, то... Ёсць жа глыбокія, абгрунтаваныя перадвыбарныя праграмы экскандыдатаў у прэзідэнты на выбарах 2010 г., там усё пралічана і прапісана, што неабходна рабіць, каб краіна не звалілася, як зараз адбылося, у "балота". Уладзе трэба было б уважліва папрацаваць над гэтымі дакументамі і з іх выбраць лепшае. Але ж там, дзе пануюць меркаванні аднаго, калі хто ўносіць слушныя прапановы, яго адразу запісваюць у апазіцыю ці "пятую калону". Гэта няправільна. Калі ж прапановы каго б там ні было пойдуць на карысць краіне, іх трэба ўлічваць у сваёй дзейнасці.

І. АЛІХВЕР,
жыхар п.Варапаева
Пастаўскага раёна.

ПОГЛЯД СКЕПТЫКА

Голая дэкларацыя

Тое, што пачулі грамадзяне Беларусі пра "круглы стол" улады, апазіцыі і прадстаўнікоў Еўропы ды Расіі, — голая дэкларацыя. Можна сказаць, дэмагагічны жэст. Або нават экспромт. Ці "пробный шар".

Сур'ёзныя прапановы гэтак не робяцца. У сур'ёзных прапановах называюцца: мэты, месца, час, магчымыя ўдзельнікі дыялогу, парадак дня і нават прапануецца праект рэгламенту. Нарэшце, у сур'ёзнай прапанове павінна быць паказана, як гэты "круглы стол" будзе асвятляцца ў СМІ — перш-наперш электронных, якія ў нас належаць выключна дзяржаве.

З другога боку: што прапанаваў Лукашэнка — дыялог ці перамовы?

Калі дыялог, дык гэта пустая гаварыльня. „Посидели, погалдели, разошлись".

Калі перамовы, дык яны павінны скончыцца падпісаннем усімі бакамі дакумента, абавязковага для выканання кожным удзельнікам "круглага стала". Або не скончыцца.

Пра тое, што сам Лукашэнка не ведае, што ён канкрэтна прапануе, на мой погляд, сведчыць стыль, тон прапановы: "сядаць за стол (круглы, квадратны)". Падаецца, гэта не тон дзяржаўнага мужа.

Лукашэнка нават не вызначыўся, каму ж канкрэтна ён прапанаваў або збіраецца прапанаваць удзел у дыялогу (ці перамовах?). *"Я прапанаваў і Еўрапейскаму Саюзу, хацеў бы прапанаваць і Расіі, іншым еўрапейскім і міжнародным структурам накіраваць сваіх прадстаўнікоў для ўдзелу ў гэтым "круглым стале"*.

Калі нейкі бок прапануе перамовы іншаму, ён (прынамсі, вонкава) дэманструе павагу да яго. Лукашэнка ж запрашае замежных прадстаўнікоў, каб яны заадно паглядзелі, *"хто ў нас чаго варты, якія ідэі вылучае і якія мэты перад сабой ставіць"*. У гэтых словах крыецца непавага да прадстаўнікоў дэмакратычнай апазіцыі. Намякаецца на тое, што яго апаненты мала чаго вартыя або зусім нічога не вартыя. Акрамя таго, хаваецца намер выкарыстаць дыялог (ці перамовы?) для дэмагогіі. На ўзбраенне бярэцца бальшавіцкая тактыка. Так і згадваецца Леў Троцкі, які мірныя перамовы з Германіяй і яе саюзнікамі ў Брэсце выкарыстоўваў для прапаганды.

Такія форма і змест заявы Лукашэнкі.

Прычына гэтай заявы відавочная: сістэмны крызіс, недавер большасці грамадзян да ўлады, да яе палітыкі. Адсутнасць стратэгіі, тактыка "абы дзень прастаяць ды ноч пратрымацца" прывяла краіну ў тупік. Беларусь стаіць напярэдадні дэфолту. Патрабуюцца кардынальныя, рэвалюцыйныя паводле свайго зместу рэформы.

У заяве Аляксандра Лукашэнкі нічога канкрэтнага не сказана наконт мэты дыялогу (перамоў?). А менавіта пытанне аб рэформах і перш-наперш аб рэформе палітычнага ладу краіны павінна стаяць на парадку дня дыялогу (перамоў?).

Як я бачу, мэта ў Лукашэнкі адна — пратрымацца ва ўладзе як мага даўжэй. Ён ведае, што яго палітыка — шэраг памылак і, мякка кажучы, адхіленняў ад норм права. Самая вялікая праблема для яго — сыход з улады.

Пратрымацца ва ўладзе і трымацца за ўладу Лукашэнку дапамагае выбудаваная ім палітычная сістэма, палітычны рэжым. Што-небудзь мяняць у гэтай сістэме і рэжыме ў бок дэмакратызацыі, я лічу, ён не мае ніякага намеру. Заўважце: ЁН НІЧОГА НЕ СКАЗАЎ АБ ПАТРЭБЕ ПАЛІТЫЧНЫХ ПЕРАМЕН.

Выкажу і такую думку: Лукашэнка прапанаваў нейкі "круглы стол" з мэтай зноў увесці ў зман Захад і зноў атрымаць на падтрымку свайго рэжыму грошы. Надыходзіць час выплачваць даўгі. І Лукашэнка хацеў бы адцягнуць тэрміны і ўмовы іх выплаты. Такое яму ўжо ўдавалася ў 2008-м і 2010 гадах, калі ён абяцаў больш-менш справядлівыя выбары. Тады падманваўся не толькі Захад, але і некаторыя нашы дэмакратычна настроеныя грамадзяне, якія лічаць сябе палітыкамі.

Анатоль СІДАРЭВІЧ.

ЛИЧНОЕ МНЕНИЕ

Сговор?

Добрый день! Хочу ответить на вашу статью "Дыялог пра дыялог". Хочу спросить: а какая численность наших оппозиционных партий? Или это секрет? Я думаю, не более 5000 человек в каждой. Шесть крупных партий (плюс кампания "Говори правду!") на 5000 — получаем 30.000 человек. Избирателей в РБ около 6.500.000. 30.000:6.500.000 и умножить на 100% — получаем приблизительно 0,5%. Следовательно, такой процент оппозиция будет представлять за "круглым столом". Кажется, это будет партия в шахматы, когда противник может смахнуть с доски все фигуры, а потом ударить соперника по голове, а соперник не сможет дать ему сдачи.

Я считаю так: "круглый стол" нужен для узаконивания власти А.Лукашенко (ведь за столом соберутся все: Евросоюз, Россия, власть и оппозиция). А вот сильная Беларусь никому не нужна — ни России, ни Евросоюзу, ни А.Г.Л. Беларусь сильная нужна только нам, белорусам. Зато после "круглого стола" можно будет спокойно: распродавать госсобственность, подписывать договоры. Все ведь сидели за одним столом и "решали вопросы". И покупатели могут спать спокойно: у них ничего не отнимут (как это было в Венесуэле), если власть вдруг поменяется. Жаль, что предательство Беларуси идет под лозунгом "Спасем Беларусь!".

P.S. Может, это мое богатое воображение, но, я думаю, не случайно кредит 2 млрд для "Беларуськалия" выделяли две страны — Россия и Германия. Будто бы у России не было лишнего миллиарда долларов для такой выгодной сделки.

Вадим Иванович ЛАБОР.

Гродно.

...И уйти в отставку

Дожили! Наш "сентиментальный" президент (по определению тов.Ананьева) "созрел" для разговора с... представителями всех политических сил. Белорусское экономическое чудо, белорусская экономическая модель "ляснули"? А что было 17 лет? Он наконец готов сидеть за одним столом ("круглым", "квадратным") с "отморозками", "вшивыми блохами", "свядомымі", "мычащими", "шелудивой массой", со всякими там "козлами", "баррозами"? Это искреннее переосмысление своей политики? Или очередной вброс "наживки" доверчивым белорусам и зарубежному сообществу? Этакий демократический посыл, как было перед президентскими выборами? И чем все закончилось? В нынешней ситуации я вижу единственный выход — признать полную несостоятельность проводившейся политики, извиниться перед белорусским народом за оскорбления и уйти в отставку. Принять такое решение надо самому — не ждать, пока "помогут". Не надо бесконечно манипулировать сознанием народа, даже такого "памяркоўнага", как белорусы. Всему есть предел.

Тамара БЕЛАЯ.

Минск.

Звяртайцеся ў ААН

Дарагая рэдакцыя! Краіна знаходзіцца ў такім стане, што Лукашэнка вымушаны звярнуцца да апазіцыі з заклікам прыняць удзел у "круглым стале".

Апазіцыі абавязкова трэба адгукнуцца на гэты заклік і прыняць удзел у гэтым "круглым стале", толькі калі на ім будуць прысутнічаць замежныя госці і можна будзе называць рэчы сваімі імёнамі.

Але, крыху падумаўшы, лічу, што гэта будзе самаахвярная акцыя з вынікамі 19 снежня. І адзінае, што нам можа дапамагчы — гэта зварот у ААН

Міхась ДУБЕНЧУКОЎ.

Мінск.

Потеряны 17 лет

Припертый к стене результатами своей же политики, о пагубности которой много лет твердили деятели демоппозиции и просто нормальные, разумные люди, наш кормчий вдруг предложил представителям всех лагерей сесть за "круглый стол" переговоров. Может, его друг Бакиев, исходя из собственного опыта, подсказал? Мол, лучше деловой разговор, чем, сами понимаете... Хотя деловитость и серьезность, а главное — результативность такого предполагаемого диалога, считаю, неосуществима даже в самых дерзких мечтах. О чем говорить, если не выпущены и не оправданы все политзаключенные Площади за несовершенные злодейства? Что же касается намерения закоперщика "круглого стола" *"реально оценить, кто чего стоит"*, общество уже давным-давно оценило и, увы, никому из "сторон" не поставило пятерок. На вопрос, *"что можно сделать для эффективного улучшения ситуации в стране"*, разве непонятен ответ: потребовать добровольного ухода Лукашенко и всей президентской рати в отставку.

Пути выхода из тяжелейшей ситуации специалистами давно найдены. Вот и прислушайтесь к ним, дорогие наши руководители, не дожидаясь "круглого стола", эффективность которого, да и сама его возможность весьма призрачна. Знаем мы по прежним годам такие переговоры! Смех да и только, пустая трата невозвратного времени. Столько уже потеряно — целых 17 лет! Куда они ушли? Вот об этом следует спросить прямо (если "стол" состоится), а не рассусоливать о том, что и так ясно: без поворота руля в стране толку не жди.

З.Р. СЕНЬКО,
житель г.Мозыря.

Выражаю благодарность

Главному редактору газеты "Народная Воля" И.П.Середичу

Уважаемый Иосиф Павлович!

В 2010 г. я оказался в сложной ситуации, столкнувшись с проблемой под названием "капитальный ремонт".

Благодаря Вам в газете "Народная Воля" было опубликовано мое обращение к президенту страны А.Г.Лукашенко. После публикации проблема сразу стала решаться. Сейчас капитальный ремонт подходит к концу. Поэтому я хочу выразить Вам искреннюю благодарность за оказанную помощь. Пожелать Вам и всему коллективу газеты "Народная Воля" творческих успехов в непростом, но очень нужном деле — защите прав граждан.

Слова благодарности я также разместил на своем сайте www.vvm.by, который создал, чтобы оказывать бескорыстную помощь людям, сталкивающимся с проблемами, подобными моему случаю.

С уважением —

А.П.АРТЕМЬЕВ.

Минск.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Чайнік

У адзін з сельскіх магазінаў прывезлі чайнік коштам… 200 тысяч рублёў. Для некаторых вяскоўцаў гэта цэлая зарплата за месяц.

У сельскі магазін звычайны,
Які нішчымны і пусты,
З таварамі прывезлі чайнік,
І ён, падобна, залаты.
Немаладая прадаўшчыца,
Убачыўшы яго цану,
Ад жаху пачала хрысціцца
І ледзь не трапіла ў труну.
Што ў жах магло яе прывесці?
Чаму хрысцілася яна?
Не дваццаць тысячаў, а дзвесце —
Такая чайніку цана!
Пайшла пра чайнік пагалоска,
Вушам не верыў просты люд.
Да крамы збеглася ўся вёска,
Каб паглядзець на гэты цуд.
Стаяў ён, белы, на паліцы,
Навідавоку, балазе
Люд запускала прадаўшчыца
Ім падзівіцца
Па чарзе.
— Ну і за што такія грошы? —
Пляваўся смачна дзед Хвядот. —
Мой самавар зусім не горшы,
Хаця яму ўжо сотня год.
А сапсуецца ён, крый божа,
І трэба чаю выпіць мне,
Дык жонка Наста ў печы можа
Ваду нагрэць у чыгуне.
З падтрымкаю — алкаш Даніла:
— А праўду кажаш ты, стары.
За грошы гэткія "чарніла"
Купіць магчыма скрыні тры.
Аж тыдзень можна "браць на грудзі",
І не жытуха будзе — рай.
Калі "чарніла" столькі будзе,
Дык і нашто мне гэты чай?
І тут жа ўклініўся ў дэбаты
Механізатар Апанас:
— Дык гэта ж трэць маёй зарплаты —
Такія, бач, заробкі ў нас.
Не ў час закінута спажыўка —
Над хлопцам кепікі былі:
— Табе і ўручаць на "Дажынках"
Той чайнік, а не "Жыгулі".
Гула, пасмейвалася вёска,
Было і кпінаў-здзекаў шмат.
А чайнік той стаяў, як "Оскар",
Які чакае наш урад...

* * *

Пакуль там люд дэбаты вёў,
У ступе марна тоўк ваду,
За трыста тысячаў рублёў
Прывезлі ім скавараду.

НЕ МОГУ МОЛЧАТЬ

Кто защитил педофилов?

Пишет вам отставной военный, всем сердцем желающий нашему непоколебимому народу, победившему в составе огромной страны фашизм, только добра.

Никогда не писал в газету, но передача, просмотренная по телевизору в День Независимости, в воскресенье, святой для всех нас православных день, поколебала веру в нашу власть, в адекватность закона, вызвала гнев, возмущение и страх за детей, за внуков. Думал, только в России огромное количество педофилов, этих страшных иродов. Только там те, кто должен защищать детей: депутаты, министры, судьи, прокуроры — стоят на защите ублюдков. Но час назад прочитал, что и в Беларуси есть закон, призванный защищать, оберегать детей от извращенцев, согласно ст.168 УК РБ, оберегает педофилов от справедливого наказания.

Как же так? Прошу президента как мужчину, как отца, воспитывающего малолетнего сына, разобраться, кто из наших депутатов и министров лоббировал такой закон. А если будут защищаться, прошу назначить народный референдум с вопросом: как поступать с педофилами и их пособниками, которые создают законы, которые позволяют надругаться над нашими детьми педофилам СНГ и всего мира?

М.В. ИГНАТЬЕВ.

Минск.

ОТ РЕДАКЦИИ

Статья 168 Уголовного кодекса, которая возмутила нашего читателя, действительно, мягко говоря, спорная. Согласно ей, за половое сношение и иные действия сексуального характера с лицом, не достигшим шестнадцатилетнего возраста, можно даже не попасть в тюрьму.

Так, в виде наказания статья 168 УК РБ предусматривает простое ограничение свободы на срок от двух до четырех лет, а в особо тяжких случаях — небольшое по срокам лишение свободы на срок от двух до пяти лет. При таких сроках, даже оказавшись за решеткой, люди выходят на свободу через год-два.

Справедливо такое наказание или нет — вопрос полемический. Но очевидно, что за надругательство над ребенком наказание должно быть большим, чем за разбитое стекло в Доме правительства.

Все коммунисты в гости к нам!

Пресс-служба Министерства юстиции сообщила, что за восемь месяцев текущего года в Беларуси было зарегистрировано 55 новых общественных объединений, из которых 6 имеют республиканский статус, 1 — международный статус и 48 — местный статус. В то же время попытки представителей демократического лагеря легализовать деятельность в стране своих инициатив (например, компании "Говори правду!") остаются безуспешными. Кто же получает официальную регистрацию в этом году?

И.И.Дудкевич, г.Минск.

В первую очередь нас заинтересовало, что это за новое международное общественное объединение, которое начало свою деятельность. Как оказалось, в Беларуси получило регистрацию Международное общественное объединение "Союз коммунистов". Это, пожалуй, единственная организация, деятельность которой носит ярко выраженный политический оттенок.

К общественным объединениям, которые имеют республиканский статус, например, добавились: Белорусское республиканское общественное объединение врачей ветеринарной медицины непродуктивных животных, Белорусское медицинское общественное объединение "Репродуктивное здоровье", Общественное объединение "Белорусская федерация атлетического фитнеса и культуризма", Республиканская общественная организация "Белорусские мастера гиревого спорта", Белорусское общественное объединение стомированных, Республиканское общественное объединение "Белый аист надежды" и другие.

Кстати, интересно, что в условиях отсутствия денег в Беларуси начали активно плодиться фонды. Так, только за январь—август этого года было зарегистрировано 11 новых фондов: один международный (международный социально-экономический фонд "Идея"), один республиканский и девять местных.

ЧЫТАЧ—ГАЗЕТА

Алкагалізм і Чарнобыль — розныя рэчы

Перапіска з журналісткай Аленай Малочка

Паважаная спадарыня Алена! Прачытаўшы Ваш артыкул у нумары 135—136 "Народнай Волі", я, шчыра кажучы, здзівіўся. Бо сама пастаноўка пытання — алкагалізм і радыяцыя — што больш страшна? — на мой погляд, гучыць вельмі некарэктна. Як некарэктным з(яўляецца і параўнанне, безумоўна, вельмі адмоўнай сацыяльнай з(явы (злоўжыванне спіртнымі напоямі) з экалагічнай катастрофай сусветнага маштабу.

Зразумела, што Вы выказваеце сваю думку, сцвярджаючы: "Лично я считаю, что алкоголизм страшнее радиации", а таксама задаючыся рытарычным пытаннем: "И сколько умерло от Чернобыля?" Але справа ў тым, што алкагалізм — гэта свядомы выбар кожнага чалавека, які сам вырашае, піць яму ці не. А наступствы Чарнобыля — гэта тое, што тычыцца кожнага беларуса і не залежыць ад яго выбару. Радыяцыя забівае кожны дзень, і ад яе паміраюць у тым ліку і дзеці. Напрыклад, у Калінкавіцкім раёне (80 тысяч насельніцтва) на афіцыйным узроўні прызнана, што 14 дзяцей ва ўзросце да 16 год атрымалі інвалідnасць у выніку выбуху на ЧАЭС. Але ж мы ведаем, як дзяржава ставіцца да людзей, якія страцілі здароўе з-за Чарнобыля. Міністэрства аховы здароўя робіць усё, каб не прызнаваць сувязі іх цяжкіх захворванняў з катастрофай на ЧАЭС. А яна ёсць! Пра гэта вам маглі расказаць сотні інвалідаў-ліквідатараў, якія пражываюць у Калінкавіцкім раёне.

Акрамя таго, амаль 1,8 млн жыхароў Беларусі пасля катастрофы на ЧАЭС апынуліся на патэнцыяльна небяспечнай тэрыторыі, якая забруджана радыенуклідамі. Але ж улада не робіць нічога, каб зменшыць пагрозу. Наадварот — уводзяцца ў севазварот "брудныя" землі, на якіх вырошчваецца зерне, гадуецца жывёла. І ўсё гэта потым ідзе ў спажыванне. Такім чынам павялічваецца назапашаная доза радыяцыі. Пры гэтым чалавек можа жыць у адносна чыстай Віцебскай ці Мінскай вобласці, але, спажываючы ў ежу прадукты з забруджаных зямель, ён трапляе ў катэгорыю рызыкі. Аднак наша медыцына пра гэта не кажа, як не кажа пра небяспеку малых доз радыяцыі. А пра гэта трэба не толькі казаць, а біць у званы, як рабіў гэта прафесар Бандажэўскі з Гомеля.

Улады ж на ўсіх узроўнях хаваюць праўду і інфармацыю ад грамадзян... Напрыклад, на мой запыт у Калінкавіцкі райвыканкам з просьбай даць звесткі пра колькасць памерлых у раёне ліквідатараў мне была дасланa адпіска з паведамленнем, што гэта ледзь не сакрэтная інфармацыя! Такая ж, як і пра калектыўную дозу, атрыманую беларусамі пасля выбуху на ЧАЭС, як і сапраўднае разбуральнае ўздзеянне малых доз радыяцыі і г.д. Фактычна нацыя памірае (з 1994 г. колькасць насельніцтва ў Беларусі зменшылася на 500 тысяч чалавек!) пры поўным і, што яшчэ больш страшна, свядомым бяздзеянні ўлад і структур аховы здароўя. А будаўніцтва АЭС у Астраўцы зробіць гэты працэс незваротным...

Я не спрачаюся, алкагалізм — гэта вельмі і вельмі вялікая пагроза для кожнага чалавека, сям(і, грамадства, дзяржавы. Але ж гэта ні ў якім разе нельга параўноўваць з Чарнобыльскай трагедыяй!

Васіль СІЛІВЕРСТ,
удзельнік ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі імя У.І.Леніна.

А калі глянуць глыбей?

Хачу выказацца ў працяг тэмы, што закранула Алена Малочка ў артыкуле "Алкагалізм і радыяцыя".

Добра вядома, пры якіх умовах з'яўляецца п'янства. І таксама вядома, што калі людзей паставіць у чалавечыя ўмовы, то і само п'янства знікне — не будзе падставы для таго, каб заліваць за каўнер і тым самым глушыць нездаволенасць жыццём.

Аб гэтым можна прачытаць і ў Дабралюбава, і ў Энгельса, які на прыкладзе дзейнасці Роберта Оўэна паказаў, што Р.Оўэн дасягнуў гэтай мэты, паставіўшы людзей ва ўмовы, якія адпавядаюць чалавечай годнасці. А сваім апавяданнем "Сон Макара" Караленка паказвае, адкуль і як нараджаецца п'янства. І таму пры чалавечым падыходзе да людзей адпадае патрэбнасць пісаць на бутэльцы з гарэлкай, што гэта яд, і не трэба ствараць алкаголю "чорнае" жыццё. Трэба ўсяго толькі стварыць годнае жыццё для людзей.

І таму лічу, што праблемы алкагалізму ў артыкуле спадарыні Малочка асветлены калі і не павярхоўна, то і не глыбока.

Што ж датычыцца яе погляду на радыяцыю і выкарыстанне АЭС, то ў гэтым пытанні яна яўна паспяшалася з высновамі. Бо на прыкладзе таго, што Германія прыняла план паступовага выключэння АЭС з карыстання, будаўніцтва ў нас АЭС не тое што немэтазгодна, а проста нават злачынна, аб чым не раз пераканаўча даводзілася ў артыкулах, змешчаных у "Народнай Волі" і напісаных не якімісь дылетантамі.

А абранае месца будаўніцтва АЭС — гэта, вобразна кажучы, дамоклаў меч над краінай: бо калі адбудзецца аварыя на АЭС ці тэракт, то, улічваючы пераважна заходнія і паўночна-заходнія вятры, радыяцыйнае воблака пакрые Мінск і значную частку Беларусі. Вось тады мы пазнаем, колькі нам будзе каштаваць "колоссальное количество дешевой энергии".

Ваш чытач —

Міхась ДУБЕНЧУКОЎ.

Мінск.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

На зарядку становись!

В Китае модифицировали официальную зарядку для работников, которую ввел Мао Цзедун 60 лет назад

В Китае появилась новая версия официальной программы гимнастической зарядки, адаптированной для "белых воротничков", сообщает The Wall Street Journal. Ученые из Главного управления КНР по вопросам спорта считают, что "хуха" — вокальные элементы зарядки — играют ключевую роль, передает публикацию издания сайт InoPressa.ru.

"Китайцы испытывают как никогда сильное напряжение, им нужен метод разрядки", — говорит Хе Фенсян, директор отдела "спорта для всех". Хе и его коллеги ввели в девятую редакцию "Народной радиозарядки" вышеупомянутые "хуха" — ритмические выкрики, напоминающие обряды первобытных племен.

40-минутная программа физических упражнений, пропагандируемая государством, изобилует выпадами рук и ног в стиле кунг-фу. Ее ввел Мао Цзедун в 1951 году, чтобы подготовить китайский пролетариат к борьбе с капиталистическим Западом, сообщает газета. Сегодня зарядку по-прежнему транслируют по радио, но теперь ее модифицировали для подготовки масс "*к долгому здоровому будущему за компьютером*", как выражается автор публикации.

Ученые и чиновники спортивного ведомства целый год изучали, как изменились организмы китайцев с 1997 года — момента появления восьмой редакции зарядки. Оказалось, что шейные мускулы больше скованы, плечи больше напряжены, а животы пополнели. Поэтому в комплекс включены упражнения на движение плеч, виляние филейной частью и растяжки грудных мускулов. Чтобы успокоить растрепанные нервы, инструкции произносит женщина с нежным, добросердечным голосом. В прежних редакциях команды отдавал мужчина с интонациями военного.

Есть также "хуха" — повторяющиеся хоровые вскрики "Ху! Ху-ха!", включенные в звуковую дорожку радиозарядки: этакая смесь симфонии с цирком, пишет газета. Звучит также барабанная дробь, побуждающая хлопать в ладоши.

На состязаниях команды фирм и организаций уже выкрикивают свои слоганы. Например, команда одного пекинского ресторана, занявшая третье место в городе в категории работников частного сектора, выкрикивала текст, который можно приблизительно перевести так: *"Служи своему обществу! Преданно люби! Показывай себя с лучшей стороны! Всегда стремись быть лучше всех! Давай-давай!"*.

Спортивные чиновники, которые разработали 9-ю редакцию, надеются, что новые упражнения решат растущую проблему ожирения, говорится в статье.

КОРАТКА

Ільготны крэдыт ад Кітая

Урад Кітая прыняў рашэнне аб выдзяленні Беларусі льготнага крэдыту ў 1 млрд долараў ЗША для рэалізацыі сумесных узгодненых праектаў. КНР таксама выдзеліць 70 млн юаняў у якасці бязвыплатнага гранта.

Аб гэтым паведаміў старшыня пастаяннага камітэта Усекітайскага сходу народных прадстаўнікоў У Банга на сустрэчы з кіраўнікамі Нацыянальнага сходу Беларусі.

У Беларусі пройдзе Тыдзень кітайскай культуры

Дні культуры Кітая пройдуць у Беларусі з 25 верасня па 2 кастрычніка, паведамляе БЕЛТА.

Афіцыйнае адкрыццё кітайскіх Дзён культуры адбудзецца на Вялікай сцэне Беларускай дзяржаўнай філармоніі, на якой выступяць артысты Аркестра майстроў кітайскай нацыянальнай музыкі.

Праграмай Дзён культуры прадугледжана таксама правядзенне некалькіх выстаў. У прыватнасці, у Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі 26 верасня адкрыецца экспазіцыя "Кераміка і фарфор Кітая". 28 верасня ў Нацыянальным гістарычным музеі будзе прэзентавана выстаўка "Сучаснае мастацтва валакна Кітая". Выстава будзе доўжыцца па 2 кастрычніка.

Дапамога беспрацоўным — 374 еўра

Урад ФРГ адобрыў павышэнне сацыяльнай дапамогі па беспрацоўі Hartz-IV на 10 еўра: з 2012 года яно складзе 374 еўра на аднаго дарослага, паведамляе Welt. Павышэнне тлумачаць агульным ростам заробкаў і цэн за апошнія паўтара года.

Для беспрацоўных сямейных пар дапамога павялічыцца на 9 еўра, да 337 еўра на кожнага чалавека, а памер Hartz-IV на маленькіх дзяцей да пяці гадоў ўзрасце на чатыры еўра — да 219 еўра.

Акцёр Ахлабысцін адмовіўся ўдзельнічаць у выбарах прэзідэнта Расіі

Акцёр, рэжысёр і святар Іван Ахлабысцін не будзе балатавацца ў прэзідэнты Расіі, бо гэта забаронена грамадзянам, якія маюць духоўны сан, пра што сам Ахлабысцін паведаміў у сваім Twitter'ы.

Пры гэтым Ахлабысцін запатрабаваў вярнуць графу "супраць усіх", так як цяпер "у нацыі няма выбару".

"Пакараюся меркаванню Святой Царквы", — напісаў Ахлабысцін у нядзелю.

Пра свой намер вылучацца ў прэзідэнты ён абвясціў 5 верасня, напярэдадні свайго творчага вечара ў Лужніках. Аднак рашэнне Ахлабысціна было рэзка асуджана РПЦ, дзе заявілі пра існаванне *"адназначнай забароны на вылучэнне духавенствам сваіх кандыдатур на выбарах у органы прадстаўнічай улады"*.

"Я не магу быць прэзідэнтам, але я магу прапанаваць нацыі вярнуць у выбарчыя бюлетэні пункт "супраць усіх". Нацыя мае права і на такі выбар, калі ў яе няма выбару. Або на выбары прыйдзе на 12 мільёнаў рускіх людзей менш. Пакуль на 12 мільёнаў", — выказаўся ў сваім мікраблогу Ахлабысцін.

О ГЛАВНОМ

«Выживут ли евро и ЕС?»

Будущее евро не вызывает опасений, единая европейская валюта успешно переживет нынешние трудности, заявил председатель Еврокомиссии Жозе Мануэл Баррозу. Он считает, что еврозона встречает долговой кризис во всеоружии и в состоянии справиться с этими проблемами. Он также выразил уверенность в том, что меры бюджетной консолидации и структурные реформы, осуществляемые по всей Европе, принесут желаемые результаты.

"Некоторым сейчас нравится вопрос: "Выживут ли евро и ЕС?". Мой ответ ясен и прям: "Да". Вы можете смело ставить на это деньги, и я гарантирую, что страховка при этом вам не потребуется", — сказал Баррозу.

Более того, глава Еврокомиссии считает, что Евросоюз выйдет из текущего экономического и долгового кризиса сильнее, чем когда-либо. Он объясняет это тем, что на данный момент все в Европе осознали необходимость коренных изменений и структурных реформ для улучшения конкурентоспособности. "Мы делаем успехи, повышаем интеграцию в еврозоне, и в то же время сейчас в Европе достигнут консенсус в отношении необходимости проведения бюджетной консолидации и структурных реформ, которые являются непременным условием деятельности наших конкурентов", — отметил Баррозу.

А вот бывший глава Еврокомиссии Жак Делор считает, что Европа и евро находятся на краю пропасти. Делор также является одним из инициаторов создания европейского общего рынка. В эксклюзивном интервью бельгийской газете Le Soir и швейцарской Le Temps, Делор высказал мнение, что франко-германский саммит, посвященный проблемам долгового кризиса в еврозоне, не принес реальных решений для вывода еврозоны из кризиса.

"Откроем глаза: евро и Европа находятся на краю пропасти. И чтобы не упасть, выбор, как мне представляется, прост: либо государства-члены соглашаются с более тесным экономическим сотрудничеством, чего я всегда требовал, либо они передают дополнительные полномочия Евросоюзу. Второй вариант был отвергнут большинством из 27 членов, остается первый", — заявил Делор. По его словам, отказ от более тесного экономического взаимодействия чреват распадом сообщества.

Озаботиться ситуацией в еврозоне призвал президент Всемирного банка Роберт Зеллик. По его словам, долговой кризис в Европе может подорвать доверие потребителей и инвесторов. Зеллик сказал, что, в отличие от США, трудности, с которыми сталкиваются в экономике европейские страны, более неизбежны:

— Я не верю, что США и весь мир ждет долговременная рецессия, однако уровень общей неопределенности весьма велик. Экономику США ждет медленный экономический рост и высокий уровень безработицы. Вместе с тем ей удастся избежать рецессии. А вот причина, по которой я и мои коллеги, например, глава МВФ Кристин Лагард, обращаем столь пристальное внимание на еврозону, состоит в том, что происходящие сейчас в ней процессы могут оказать глобальный эффект на весь мир, — заявил Роберт Зеллик.

Понимая это, руководители ведущих стран Евросоюза принимают меры по преодолению негативных тенденций. Тон задает Германия.

Единая европейская валюта — евро — находится в опасности, заявила канцлер этой страны Ангела Меркель еще год тому в своем обращении к парламенту страны. "Каждый из нас здесь чувствует, что текущий кризис евро — это серьезнейшее испытание для Европы с момента подписания Римского договора (о создании Европейского экономического сообщества)", — сказала она."Я резюмирую: евро — основа для роста и процветания и для объединенного рынка и вместе с ним для Германии, — заявила Меркель. — Евро в опасности". "Если мы не устраним угрозу, последствия для Европы будут непредсказуемыми", — предупредила Меркель.

Сейчас канцлер Германии даже отказывается задумываться о возможности краха евро. Существование единой валюты, по ее словам, один из принципов существования единой Европы.

"Евро — гарантия единства Европы. Иначе говоря: если евро потерпит крах, Европа потерпит крах. А если свободная и демократическая Европа — по-прежнему наш дом, евро не должно потерпеть крах".

И Германия проводит активную политику по укреплению евро. Конституционный суд ФРГ на днях признал легитимной проводимую правительством политику спасения зоны евро. Об этом канцлер Германии заявила, выступая в бундестаге. После решения судей глава Кабинета министров еще более уверена в том, что выбор, сделанный ее правительством, был верным:

"Конституционный суд ясно заявил: уверенность в собственных силах и единство, к тому же единство гласное и транспарентное, с участием членов парламента — это верная дорога, по которой мы уже идем".

Алесь ДРАБЧУК.

КОММЕНТАРИЙ

Сентябрьское бабье лето, а не ноябрьский снег с дождем

В Европе начинается осень. Не только в прямом, календарном смысле, но и в переносном: темпы экономического роста замедляются. И вот уже некоторые аналитики, еще весной восторженно предрекавшие Германии, крупнейшей европейской экономике, не менее бурный подъем, чем в экстраординарном послекризисном 2010 году, вдруг заговорили о новом спаде. В их обзорах, а затем и в СМИ вновь замелькало слово "рецессия".

Однако похолодание в экономике отличается от осени в природе тем, что за ним вовсе не обязательно следует зима. Тем более что аналитики банков и эксперты научных институтов порой настолько зацикливаются на своих цифрах и профессиональных терминах, что невольно начинают сбивать с толку широкую публику. Именно это в данном случае и произошло. Многие немцы в недоумении, почему они уезжали в летний отпуск под аккомпанемент разговоров о распрекрасных перспективах Германии, а вернувшись, узнали о надвигающемся макроэкономическом холоде. Что же такого произошло? Об этом рассуждает экономический обозреватель Deutsche Welle Андрей Гурков на сайте "Немецкой волны".

"Ничего особенного! — пишет он. — *Просто накопилось некое количество статистических данных из разных регионов мира, которые действительно свидетельствуют об определенном замедлении темпов роста глобальной экономики, сделавшей после кризиса 2008—2009 годов весьма мощный рывок. А непосредственным поводом для сбивающих с толку разговоров про рецессию стало официальное сообщение о том, что во втором квартале нынешнего года темпы роста валового внутреннего продукта (ВВП) составили в Германии по сравнению с первым кварталом всего 0,1 процента, а во Франции, второй по величине экономике еврозоны, вообще оказались нулевыми"*.

Рецессией, согласно хрестоматийному определению, является отрицательный рост экономики как минимум два квартала подряд. Так что с чисто математической, точнее говоря, схоластической точки зрения Германия на самом деле близка к той границе, после которой формально начинается спад. Но нельзя же при этом забывать, что в первом квартале немецкая экономика сделала рывок сразу на 1,3 процента! Таким образом, с января по март она чрезвычайно быстро разогналась, а с апреля по июнь удерживала достигнутые высокие объемы производства товаров и услуг. В результате рост немецкого ВВП по итогам всего 2011 года по сравнению с 2010 годом все еще имеет шансы составить порядка трех процентов. О какой рецессии может идти речь при годовом росте высокоразвитой индустриальной державы на целых три процента!

Так что ближайшие экономические перспективы еврозоны и ее локомотива Германии не должны вызывать беспокойства, уверен эксперт. Подлинная рецессия грозит только самым проблемным и притом небольшим странам, прежде всего, Греции. Конечно, остаются серьезные факторы риска, среди которых главные — долговой кризис в еврозоне, состояние американской экономики, динамика ВВП Китая. Определенным тормозом станут, несомненно, весьма радикальные меры бюджетной экономии, принимаемые практически во всех странах еврозоны. Из-за них сейчас сокращаются государственные инвестиции и падает покупательная способность населения.

Но, отмечает Андрей Гурков, есть ведь и факторы роста: заметно подешевела нефть и другое сырье, ожидается замедление инфляции в еврозоне, Европейский центральный банк не будет повышать кредитные ставки, несколько снизился курс евро, что помогает экспортерам. К тому же в Германии с ее более чем 80 миллионами жителей падает безработица и растет занятость, что не может не стимулировать внутреннее потребление. Короче говоря, не исключено, что нынешняя экономическая осень в еврозоне больше будет похожа на сентябрьское бабье лето, чем на промозглый ноябрьский снег с дождем.

Сирийская оппозиция сформировала орган власти для свержения президента

Как сообщил спутниковый телеканал Al-Jazeera, новый орган власти получил название "Сирийский национальный совет".

Решение о его учреждении было принято по итогам четырехдневных переговоров в турецком городе Стамбуле, передает ИТАР-ТАСС. "Сирийский национальный совет" создан как единый фронт оппозиции режиму Башара Асада. Всего в него войдут 140 человек. Среди них есть оппозиционные политики, проживающие как внутри страны, так и за ее пределами, а также сирийские диссиденты в составе не менее 70 человек.

Проживающая во Франции эмигрантка из Сирии Басма Кадмани, которая представляет подготовительный комитет нового органа, сообщила на пресс-конференции, что приоритетной задачей "Сирийского национального совета" на первых этапах его существования станет усиление дипломатического и экономического давления на нынешнего главу государства.

По данным ООН, с начала антиправительственных выступлений в Сирии погибли около 2 тысяч 600 человек. Ранее Генеральный секретарь ООН Пан Ги Мун заявил, что Башару Асаду следует прекратить репрессии против собственного народа.

МЫСЛИ

Сигнал для диктаторов

Как заявил влиятельный американский сенатор, в прошлом — кандидат в президенты от Республиканской партии Джон Маккейн, конец правления Муаммара Каддафи — это сигнал для Башара Асада, сигнал для Йемена, сигнал для других диктаторов — о том, что их время истекает.

Дания меняет правительство

На досрочных парламентских выборах впервые за последние 10 лет победу одержали левоцентристы. Таким образом, новым премьер-министром Дании впервые в ее истории станет женщина — 44-летняя Хелле Торнинг-Шмитт, лидер Социал-демократической партии.

"Дорога к победе была долгой. Это было тяжелое время, и мы боролись, но сегодня мы доказали, что социал-демократы имеют сильную поддержку в обществе", — заявила она.

Левоцентристская коалиция, в состав которой входят четыре партии, выиграла с незначительным перевесом, получив 89 из 179 мест в парламенте. Блоку правых партий не хватило всего трех депутатских мандатов.

Уже бывший премьер-министр и лидер Консервативной партии Ларс Лекке Расмуссен признал поражение и нестандартно поздравил свою преемницу с победой: *"Я отдаю ключи от кабинета новому премьер-министру, но я хочу сказать: дорогая Хелле, будь осторожна, потому что мы их тебе только одалживаем на время"*.

В своей предвыборной программе Хелле Торнинг-Шмитт, в частности, обещала увеличить правительственные затраты, повысить налог на богатство, а также увеличить рабочий день на 12 минут, то есть каждый датчанин будет работать больше на один час в неделю. Такая мера, по ее мнению, позволит встряхнуть датскую экономику.

СТОП-КАДР

Калі не хапае слоў.

АВТОРИТЕТНОЕ МНЕНИЕ

Кристин ЛАГАРД: «Мы вступили в очень опасную фазу кризиса»

Европейский Центробанк объявил, что вместе с другими мировыми ЦБ обеспечит банки еврозоны долларами, чтобы предотвратить дефицит ликвидности. Это напомнило экспертам действия Центробанков во время кризиса 2008 года. Только сейчас роль спускового крючка мирового финансового коллапса может сыграть крах не банка, а целой страны — Греции.

Директор-распорядитель МВФ Кристин Лагард призывает бороться с кризисом сообща. Выступая в Центре Вудро Вильсона в Вашингтоне, она заявила: *"Сегодня, ровно три года спустя после краха банка Lehman Brothers, мировая экономика переживает трудности, деловая активность падает, скрытые риски растут. Мы вступили в очень опасную фазу кризиса. Долговой кризис в еврозоне углубился, финансовые проблемы разрастаются, и без решительных коллективных действий существует реальная опасность, что лидеры мировой экономики пойдут назад, вместо того чтобы двигаться вперед!"* Если в Европе и США возобновится рецессия, добавила Лагард, избежать кризиса не удастся никому в мире.

Ключевой вопрос на сегодня — какие потери понесет европейская банковская система в случае дефолта Греции или даже выхода ее из зоны евро. Самым же угрожающим сценарием для мировой финансовой системы многие считают вариант, когда банкротство Греции вызовет "эффект домино" во всей еврозоне.

На прошлой неделе МВФ оценил дефицит капитала европейских банков на уровне 200 млрд евро, но затем заявил, что эти цифры предварительные.

Во Франкфурте в эти дни проходит самый крупный в мире автосалон

Это уже 64-й по счету автофорум во Франкфурте. Он завершится 25 сентября.

И если на самой первой выставке в 1897 году публике показали всего восемь машин, то в 2009-м (Франкфуртское моторшоу проводится по нечетным годам, чередуясь с Парижским) на автошоу приехало более 780 компаний, представляющих 206 новинок. В этот раз на выставку свои разработки привезли уже 900 фирм, а общее число посетителей за десять дней, по прогнозам организаторов, превысит 850 тысяч человек.

Как всегда, первым из всех автопроизводителей свои разработки представил концерн Volkswagen, который еще до официального открытия выставки провел традиционную "ночь премьер", где показал главные новинки всех марок, входящих в Volkswagen Group.

Интерес вызвал автомобиль Bugatti Veyron Grand Sport. Он изготовлен в единственном экземпляре в сотрудничестве с "Королевской фарфоровой мануфактурой" КРМ и уже нашел своего покупателя. Модель называется L'Or Blanc (белое золото), ее приобрели за 1,65 миллиона евро. Из фарфора выполнены многие детали внутренней и внешней отделки.

В числе новинок и Porsche 911 Carrera, который стал больше и мощней предыдущей модели. Вместе с увеличением объема производитель снизил объем потребляемого бензина, новой модели на 100 километров нужно всего 8,5 литра топлива. Мощность двигателя составляет 350 лошадиных сил.

Природоохранная организация Greenpeace отпраздновала 40 лет со дня своего создания

Она была основана в Ванкувере в середине сентября 1971 года.

"*Когда мы только начинали, многие смотрели на нас косо, думая, что мы немного странные или вообще не в себе. Сегодня глобальные экологические проблемы интересуют не просто кучку специалистов и экологических активистов, сейчас это общая забота"*, — сказал в интервью Deutsche Welle директор Greenpeace по политическим вопросам Дэниэл Миттлер.

Из небольшой группки энтузиастов Greenpeace превратилась в глобально действующую организацию по защите экологии. Общее число членов — порядка трех миллионов человек, отделения Greenpeace действуют в 41 стране мира. Один из крупнейших филиалов — в Германии, в этой стране гринписовцы пользуются особым уважением.

ОТКРОВЕННЫЙ РАЗГОВОР

Андрей БУДАЙ:

«В такси забывают мобильники, баяны и... даже детей»

О буднях службы такси «Народной Воле» рассказывает столичный таксист со стажем Андрей БУДАЙ.

— В такси я пришел где-то в 2000 году. Мои друзья — Игорь Волконоцкий, Коля Кажуро — работали в таксопарке, дядя был таксистом... И первое время, конечно, приходилось тяжело. Город плохо знал, приходилось всему учиться. Да и с клиентом работать — надо быть психологом. Это сегодня я уже могу посмотреть на человека и сказать, кто он и чем дышит. Заплатит или не заплатит, буйный или спокойный.

— В то время проще было работать?

— Конечно, конкуренция была не такая большая, как сейчас. Да и план сделать было — не вопрос.

— Какой для таксиста клиент самый желательный?

— По заказу, потому что такие клиенты самые безопасные. Все-таки когда человек тебя "ловит" на улице — это всегда непредсказуемость. Мне вот однажды ножиком угрожали... Помнится, в декабре дело было. Взял клиента, тот говорит: "Сниму с карточки деньги, рассчитаемся". Но я понял, что никаких там денег нет. Предложил, что называется, покинуть салон. Тот за нож. Пришлось успокоить. Связал, милицию вызвал.

— Говорят, что таксисты возят с собой ломики под сиденьем...

— Я таким делом не увлекаюсь, потому что этот ломик может обернуться против меня. Уже были случаи, когда во время потасовки монтировка оказывалась в руках другого, и получал по голове сам таксист. Так что рисковать не стоит.

— А наркоманы катаются?

— В последнее время редко. Вот где-то в 2005 году их было, как грязи. Садятся — и в поселок "Северный" обычно. Там цыгане дозы продавали. Автозавод, Степянка, Шабаны... Вот основные "точки" наркоманов. Но, как ни странно, в большинстве случаев деньги, чтобы расплатиться, у них были. В крайнем случае припугнуть можно друзьями или милицией.

— Таксистов еще нередко называют передвижным ломбардом. Это правда?

— Да, несут все, что только можно. Обычно алкаши, которым сильно хочется выпить, но денег нет. Вот и тянут из дому всякую всячину. Телефоны, рис, масло подсолнечное... Могут принести комплект хороших ножей. И все — за бутылку. Однажды даже предложили: "Командир, купи телевизор. Но нужно подъехать к дому, чтобы загрузить". От такой публики все держатся подальше, потому что можно залететь в одно мгновение. Откуда ты знаешь: ворованное это или нет? Как-то газовый пистолет принесли: "Старик, возьмешь?" Говорю ему: "Здесь рядом опорный пункт милиции, там — точно знаю — принимают по хорошей цене". Как ветром сдуло продавца.

— Какие годы для тебя были самыми "хлебными"?

— Года три назад неплохо зарабатывали. Курс доллара был около 2 тысяч рублей, за смену 100 долларов можно было запросто "срубить". Но в среднем (с учетом отдыха, ремонта) за месяц выходило около тысячи долларов. Однажды за смену 200 "зеленых" заработал, в Могилев клиента возил. Два года назад на Новый год работал, думал, что неплохую копейку увижу, но больше такой работы не хочу. Во-первых, все пьяные в хлам. Во-вторых, почему-то все считают, что в новогоднюю ночь ты должен везти их дешевле, чем даже по счетчику.

— Пьяных много ездит?

— Море! Пить вообще в последнее время стали больше, народ спивается. Водка ведь практически не подорожала, люди ночью, как правило, в ночной магазин за поддачей такси вызывают. При этом покупают водку целыми авоськами! Не так давно вез молодую семью с маленьким ребенком. Лет по 23—25 молодым людям, ребенку около полугода. Сели в машину уже хорошо поддатые. Приехали, рассчитались, я поехал дальше. Слышу — на заднем сиденье кто-то шевелится. Оглянулся — ребенка забыли! Связался с диспетчером, тот дал телефон мамаши. Звоню: "Вы ничего не забыли в такси?" — "Н-нет, — отвечает заплетающимся языком, — м-мы уже спать ложимся". — "У меня на заднем сиденье ваш ребенок". — "Н-наш ребенок у бабушки", — отвечает. Представляешь, до какой степени надо было упиться! Я подъехал к дому, снова позвонил, молодая мама вышла все-таки. И ты знаешь, как увидела ребенка — сразу протрезвела. "Все, — говорит, — больше никогда в жизни пить не буду!"

— А что еще забывают в машине?

— В основном телефоны. Вот однажды журналистка с одной радиостанции оставила "мобилу", я вернул. Мне после этого полторы минуты эфирного времени посвятили. Как-то мужики со свадьбы ехали, баян забыли, я его неделю в багажнике возил, пока о нем не вспомнили.

— О чем говорят клиенты в такси? Что сегодня людей интересует больше всего?

— Цены — это тема номер один. Подорожание топлива, продуктов, низкие зарплаты... Даже в машину садятся и сразу: "А что это у вас за цены такие высокие?" Я им: "А почему вы в магазине не спрашиваете, что там за цены на колбасу или мясо?" Сейчас, кстати, такси работают по заниженным ценам. Реальный тариф должен быть 5 тысяч за километр, а у нас наполовину дешевле. И поднять его служба, наверное, не может. Кто поедет, если цены будут заоблачные? Да и клиент уйдет в те службы, где они ниже.

— А валюту таксистам несут?

— Раньше такое часто практиковалось, но лично я не брал. Зачем? Себе дороже. Откуда ты знаешь, кто тебе предлагает валюту? А сейчас, чтобы валюту приносили — это вообще редкость. Во-первых, все дорожат долларами и евро и понапрасну стараются их не менять. Во-вторых, например, принесут тебе 50 долларов. По черному курсу это, скажем, 400 тысяч рублей. Откуда у таксиста может быть такая выручка?

— То есть жизнь не очень и сладкая?..

— Как у всех. Мне, например, нужно каждый месяц заплатить службе 1 миллион 100 тысяч рублей. Заправляю машину за свои деньги, ремонтирую за свои... А запчасти ведь считают в белорусских рублях, но в пересчете на валюту. Содержать машину в хорошем состоянии — это тоже немалые деньги. Знаю, что многие даже стали уходить из такси, потому что купили новые автомобили. А обслуживать новую, дорогую машину — это вдвойне убытки.

— Но таксуют ведь все равно?

— Так семью же кормить как-то надо. Хотя по сравнению с работой трехлетней давности доходы уменьшились раз в пять. Сейчас, если я заработаю 20 долларов в день, то это еще хорошо. Но, повторюсь, и машину свою гробить надо, и налоги платить, и ремонт делать.

— Кризис повлиял на работу?

— Ты знаешь, что удивительно, но люди не отказывают себе в поездках на такси и сейчас. Потому что при нынешних тарифах такси уже стало как социальный транспорт. Россияне, когда садятся в машину и узнают цену, глаза округляют от таких низких цен. Мне знакомые москвичи рассказывали, что у них поездка в среднем стоит 600—800 рублей — это около 20—25 долларов. И, кстати, россиян в Минске очень много. У них же игровые заведения позакрывали, зато у нас они процветают. Не так давно подвозил двоих россиян с железнодорожного вокзала до казино возле стадиона "Динамо". Там пешком пройти пять минут, но москвичи не из тех. О-огромный чемодан с собой тянули! Может, с деньгами? Хорошо заплатили, не обидели.

— Что самое сложное для таксиста?

— Люди. Если умеешь находить общий язык с клиентом, все остальное — мелочь. Не умеешь — в такси тебе делать просто нечего...

Алесь СИВЫЙ.

ИССЛЕДОВАНИЕ

Беларусь не привлекательна для инвестиций

В рейтинге инвестиционной привлекательности разных стран мира Беларусь заняла 136-е место из 212.

Рейтинг был составлен российским Национальным рейтинговым агентством. Целью исследования являлось определение стран с наиболее и наименее благоприятными относительно России условиями для инвестирования. Для расчета рейтинга российские эксперты использовали различные международные критерии, которые включали в себя уровень жизни в стране, условия и уровень рисков ведения бизнеса, а также уровень экономической свободы и уровень коррупции. Учитывая все эти критерии, агентство рассчитывало определенный индекс для каждого государства.

Результаты проведенного сравнения индексов показали, что первые места разделили между собой развитые демократические страны. Самой привлекательной с точки зрения ведения бизнеса оказалась Дания. За ней следует Финляндия, замыкает тройку лидеров Швейцария. В первой десятке также Швеция, Новая Зеландия, Канада. Особого успеха добилась Эстония, которая заняла 20-е место. Рядом с этой балтийской страной расположились такие мировые лидеры, как Япония (17-е место), Германия (14-е). У США - 12-е место.

Беларуси эксперты определили 136-ю позицию. Это ниже той, на которой расположились участницы Таможенного союза: у Казахстана 93-е место, у России — 130-е. "Соперничать" с Беларусью по инвестиционной непривлекательности могут Кыргызстан (131-я позиция), Таджикистан (154-я), Узбекистан (178-я). Недалеко расположились Украина (107-я позиция), Азербайджан (128-я).

Самые инвестиционно привлекательные страны по версии Национального рейтингового агентства (Россия)

1. Дания	12. США	...71. Грузия
2. Финляндия	13. Австрия	...76. Армения
3. Швейцария	14. Великобритания	...93. Казахстан
4. Швеция	15. Германия	...107. Украина
5. Новая Зеландия	16. Бельгия	...130. Россия
6. Норвегия	17. Япония	131. Кыргызстан
7. Ирландия	18. Люксембург	**...136. Беларусь**
8. Канада	19. Гонконг (Китай)	...210. Сомали
9. Нидерланды	20. Эстония	211. Монако
10. Австралия	...31. Литва	212. Аруба
11. Исландия	...37. Польша	

ВМЕСТО КОММЕНТАРИЯ

«Белорусские власти очень долго проводили политику, что мы, мол, сами все можем...»

Почему на фоне появившегося недавно указа А.Лукашенко о создании дополнительных условий для инвестиционной деятельности, на фоне бесконечных заявлений белорусской власти о том, что наша страна открыта для инвесторов, Беларусь попрежнему среди государств, условия для инвестирования в экономику которых международными экспертами признаны наименее благоприятными?

— *Все предельно ясно,* — говорит заместитель директора Исследовательского центра Института приватизации и менеджмента, кандидат экономических наук **Ирина ТОЧИЦКАЯ**. — *Индекс инвестиционной привлекательности — категория непостоянная, он определяется в динамике. И сегодня на фоне финансового кризиса, в котором оказалась Беларусь, просто некорректно сравнивать нашу страну с другими.*

Какие бы сейчас шаги ни предпринимались правительством, президентом, без макроэкономической стабилизации и ясности на валютном рынке Беларусь не будет привлекательна для инвесторов. Только решив эти проблемы, можно говорить о других условиях, которые останавливают инвесторов. Прежде всего это транспорентность. Инвесторы должны быть уверены, что заявления белорусских властей о либерализации не станут пустыми словами, процессы приватизации должны быть прозрачными, оценка должна производиться не по балансовой стоимости, а по рыночной. Инвесторам не надо навязывать условия типа нельзя увольнять рабочих и т.п.

Белорусские власти очень долго проводили такую политику, что мы, мол, сами все можем. Еще совсем недавно на полном серьезе звучали заявления, что Беларусь не собирается давать инвесторам какие-либо преференции. Мы отказывались от очень выгодных инвестиций, в общем, были допущены стратегические просчеты. Но если мы говорим о текущем моменте, то сегодня главное — это макроэкономическая стабильность. Достигнув ее, можно говорить о других условиях, необходимых для того, чтобы в страну пришли зарубежные инвестиции.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ВЕРНІСАЖ

Якой будзе архітэктура сучаснага Мінска?

Адказ на гэтае пытанне можна атрымаць на выставе ў гандлёвым цэнтры "Сталіца". Там выстаўлена экспазіцыя, якая знаёміць з найбольш значнымі і цікавымі праектамі аб'ектаў, якія збіраюцца ўзвесці ў найбліжэйшай будучыні.

На выставе прадстаўлены праекты студэнцкага, фізкультурна-аздараўленчага комплексаў, гасцініцы Беларусь, жылых раёнаў. Мяркуючы па макеце, на праспекце Дзяржынскага будзе пабудаваны шматкватэрны жылы комплекс з аб'ектамі гандлёва-грамадскага і адміністрацыйнага прызначэння. А ў ваенным гарадку "Уручча" спартыўна-стралковы комплекс чакае рэканструкцыя.

Калі хочаце падрабязней ведаць, якой будзе сталіца праз 5—10 гадоў, — спяшайцеся на выставу.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

От родинок до... рака

В Беларуси ежегодно растет число заболевших различными видами рака кожи.

Об этом сообщил хирург-онколог Республиканского центра онкологии и медицинской радиологии **Геннадий Римденок**.

По его словам, каждый год численность заболевших увеличивается в среднем на 50. В минувшем году в стране было зарегистрировано около 8 тысяч случаев заболевания различными видами рака кожи, в том числе 676 случаев — меланомой (наиболее опасная разновидность рака кожи).

НАПЯРЭДАДНІ ЮБІЛЕЮ

У Мінску адкрылася выстава да 80-годдзя Ніла Гілевіча

Выстава "Маё багацце ўсё — у слове" размяшчаецца ў зале беларускай літаратуры Нацыянальнай бібліятэкі.

Літаратурная спадчына Ніла Гілевіча прадстаўлена на выставе зборамі твораў, асобнымі кнігамі паэзіі, зборамі сатыры і гумару, творамі для дзяцей і іншымі кнігамі і публікацыямі, на якія біяграфія жывога класіка беларускай літаратуры багатая.

У асобным раздзеле экспазіцыі дэманструюцца пераклады, зробленыя пісьменнікам і паэтам з балгарскай, славенскай, рускай, украінскай ды іншых моў. Дапаўняюць выставу матэрыялы пра жыццёвы і творчы шлях юбіляра, апавядае агенцтва "Мінск-Навіны".

Выстава "Маё багацце ўсё — у слове" будзе працаваць да 9 лістапада.

Нагадаем, што славуты беларускі паэт адзначае свой юбілей 30 верасня.

Між роспаччу і надзеяй...

Перачытваючы Ніла ГІЛЕВІЧА

"...Між роспаччу і надзеяй пражыў усё сваё сьвядомае жыццё — ад маладосьці да старасьці. Між роспаччу і надзеяй жыву-дажываю і сёньня. І роспачы, на вялікі жаль, усё больш і больш. Але надзея застаецца..." Гэтымі словамі адкрываецца апошні, 23-ці том збору твораў народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча. Чытаю і думаю: каб мы заўжды чулі і ўспрымалі да дзеяння прадбачанні-перасцярогі сваіх паэтаў-прарокаў, каб іх кнігі сёння выходзілі не па 70—100 асобнікаў коштам пенсіі аўтара, а (уявім сабе) — у дзяржаўным выдавецтве мільённымі тыражамі і сталі настольнымі ў кожнай беларускай сям'і — ці было б роспачы столькі месца ў нашым жыцці?

Тое, што створана Нілам Гілевічам, — сапраўдны пісьменніцкі подзвіг. 23-томнае выданне, якое паступова рыхтуецца да друку Нілам Сымонавічам, — толькі выбранае: частка ім напісанага. Але не колькасцю вывяраецца здзейсненае аўтарам, а талентам, мастацкім узроўнем, глыбіннай нацыянальнай сутнасцю, духоўнай напоўненасцю. Вывяраецца прасветлай любоўю да роднай мовы, энцыклапедычнай дасведчанасцю, сяброўствам з многімі пісьменнікамі, дзеячамі іншых нацыянальных культур.

Паэзія і проза Ніла Гілевіча напісаны вобразнай, жывой мовай, яна ліецца як чыстая гаючая крынічка, захапляе сваёй мілагучнасцю, традыцыйна беларускай высокаэтычнай стыхіяй. Вершы, паэмы, раман "Родныя дзеці", вянок санетаў, актавы, песенная і грамадзянская лірыка... Літаратурныя містыфікацыі, сатырычныя, гумарыстычныя вершы і сказы... Творы для дзяцей, аповесці, апавяданні, абразкі, нарысы, эсэ, успаміны, літаратурныя партрэты айчынных і замежных пісьменнікаў... Літаратуразнаўства і крытыка, водгукі на творы маладых аўтараў, фальклорныя зборы, пераклады (на беларускую мову пераўтвораны творы звыш 400 пісьменнікаў замежжа, пераважна славянскіх)... Драматургія, інтэрв'ю, нататкі, выступленні, прамовы на сустрэчах з чытачамі, на пісьменніцкіх і міжнародных форумах, якія нязменна выклікалі цікавасць сваёй змястоўнасцю і вострапраблемнасцю, нататкі з далёкіх і блізкіх дарог, дзённікавыя запісы... А яшчэ была прафесарская праца ў Беларускім дзяржаўным універсітэце, ачольванне Саюза пісьменнікаў, стварэнне і кіраўніцтва Таварыствам беларускай мовы імя Ф.Скарыны, дэпутацтва ў Вярхоўным Савеце краіны. І нідзе і ніколі не паступаўся Паэт галоўным — вернасцю Беларусі, беларускаму слову, беларускай справе. Творчасць яго, на думку незабыўнага Васіля Быкава, *"ідзе з самых вытокаў беларускага жыцця, яго нацыянальнага характару і яго гісторыі. Што датычыць менавіта гэтага боку таленту Гілевіча (ліра-эпіка і сатыра), то маю сьмеласьць сказаць, што ў сучаснай беларускай паэзіі Ніл Сымонавіч, бадай, не мае сабе роўных..."*

Тое самае можна сказаць і пра кожны том выдання Ніла Гілевіча. Не могуць пакінуць абыякавым тамы яго публіцыстыкі (23, 10, 11, 12). Многія старонкі я перачытвала па некалькі разоў, не перастаючы здзіўляцца вастрыні і праўдзівасці ацэнак найважнейшых падзей сучаснага і мінулага беларускага жыцця, іх надзённай актуальнасці і сёння, сугучнасці таму, што хвалюе суайчыннікаў. І ты разумееш маштаб асобы і мужнай, сумленнай грамадзянскай пазіцыі творцы, духоўнага багацця нацыянальна-грамадскага дзеяча, адданага патрыёта Радзімы. Варта згадаць хаця б некаторыя ягоныя перасцярогі, прадбачанні, якія, на вялікі жаль, не былі пачуты ў свой час — інакш бы мы жылі ў іншай, дэмакратычнай Беларусі. Яшчэ ў 90-я гады мінулага стагоддзя Ніл Гілевіч папярэджваў аб непажаданых наступствах змены парламенцкай рэспублікі на прэзідэнцкую. "Як у ваду гляджэў", — гавораць неабыякавыя, мудрыя людзі, якім баліць тое, што дзеецца зараз з нашай шматпакутнай краінай, яе людзьмі, нашай спадчынай, мовай, нацыянальнай самасвядомасцю беларуса.

Між тым у многім дзякуючы колішняму кіраўніку Камісіі Вярхоўнага Савета па адукацыі, культуры і захаванні гістарычнай спадчыны Нілу Гілевічу, ягоным настойлівым намаганням у 1990 годзе беларуская мова была абвешчана адзінай дзяржаўнай у рэспубліцы. Беларусы атрымалі тады запаведаную ад дзядоў-прадзедаў перамогу... Але, на жаль, яе плён быў у хуткім часе скасаваны.

Нілу Сымонавічу шмат давялося паездзіць па свеце, і ўсюды ён радаваўся таму, як любяць, шануюць сваю мову балгары, чэхі, славакі, палякі, славенцы... Заўсёды яму смылела і смыліць: а чаму ў нас такое ненармальнае стаўленне да роднага слова? І слушна шукае прычыны ў нашай трагічнай гісторыі. *"На працягу стагоддзяў нас, беларусаў, раз'ядноўвалі тэрытарыяльна, палітычна, канфесійна, сацыяльна — і ўсё з такім цынізмам, каб выглядала, што мы самі гэтага хочам. Сёння гэта нялюдская палітыка "разделяй и властвуй" працягваецца ў асабліва цынічных формах. Грамадства расколваецца далей і далей.. Адкуль абыякавасць да свайго лёсу? З паднявольнага, рабскага, залежнага становішча беларуса на працягу цэлых стагоддзяў, калі яму не давалі быць гаспадаром у сваім доме, на сваёй зямлі, у сваёй краіне. Нават мовы сваёй быць не павінна... Сотні гадоў выхоўвалі народ у такім антыбеларускім, антыпатрыятычным духу, нацыянальны нігілізм увайшоў у плоць і кроў, у гены многіх пакаленняў..."*

Усе мы добра ведаем, што лепшыя прадстаўнікі нацыі — таленавітыя, самаадданыя, працавітыя беларусы — вынішчаліся падчас царскіх і бальшавіцкіх войнаў, калектывізацыі і сталінскіх рэпрэсій, Другой сусветнай вайны. Незлічоныя ахвяры паклала Беларусь у барацьбе за нацыянальнае вызваленне, за свабоду і незалежнасць.

Сам Паэт не аднойчы падкрэсліваў, што ён усё сваё свядомае жыццё *"ў апазіцыі да носьбітаў зла, несправядлівасці, няпраўды, гвалту, невуцтва, пошласці, да тупога чыноўнага самаўпраўства і самадурства, да цынізму каланізатараў і рэптыльнасці халуёў. У апазіцыі да тых, хто чыніць крыўду нашай мове, культуры, духоўнасці, хто зневажае нацыянальную годнасць беларускага народа. Да тых, хто ідзе на здраду нацыянальным інтарэсам Бацькаўшчыны".*

Усё, пра што гаварыў паэт, на вялікі жаль, збываецца і на пачатку новага стагоддзя. Трывогай і неспакоем за лёс краіны, за будучыню народа, захаванне беларускай нацыі прасякнута ўся ягоная творчасць. Беды і трывогі народныя ён прапускае праз душу і сэрца, пра ўсё гаворыць адкрыта і мужна. І ўсё ж у яго кнігах даміную аптымістычная надзея: як ні вынішчаюць усялякія валадары беларускі дух — ён жыве і будзе жыць. *"Для беларускага народа — гэта шлях з вечнага прыніжэння і самааплёўвання — да ўласнай нацыянальнай годнасці і самапавагі, з жабрацтва і папрасімства — да свабоднай і плённай працы на сябе, з нематы і нагнанай страхам заіклівасці — да гучнай і паўнагалоснай песні жыцця, якую будзе прыемна і радасна слухаць цэламу свету..."*

Даўно вядома — цемра не бывае вечнай, дыктатары бясслаўна сыходзяць, а народ, яго лепшыя традыцыі, мова, культура жывуць і будуць жыць. Гэтыя высновы сцверджаны ў творах нашых слаўных папярэднікаў-прарокаў. Скарына, Гусоўскі, Багушэвіч, Гарэцкі, Багдановіч, Купала, Колас, Караткевіч, Мележ, Панчанка, Быкаў і многія іншыя таленты — гэта магутныя постаці ў гісторыі нашага нацыянальнага Адраджэння. Агромністая, неацэнная іх роля ў пераўтварэнні насельніцтва ў беларускі народ. Гэта — кнігі нашага Святога Пісьма.

Такім Святым Пісьмом для беларусаў сёння з'яўляюцца і кнігі Ніла Гілевіча. Яны для нас — духоўна-ахоўная апора, якая засцерагае ад роспачы і бяспамяцтва, дапамагае дайсці да беларускай Беларусі, не страціць веру і надзею. Не намарна гучыць праўдзівае слова народнага паэта — нашага сучасніка, які неўзабаве — 30 верасня — сустрэне сваё 80-годдзе, але дагэтуль не зачахляе свайго пяра. Яго творы — наш гонар, наш духоўны набытак. Яны вучаць любіць сваё роднае і паважаць агульначалавечае. Іх неабходна чытаць, натхняцца беларускім духам, ідэямі Адраджэння і незалежнасці Бацькаўшчыны. І памятаць біблейнае: *"не хлебам адзіным..."* Калі ёсць такія творцы — ёсць прарокі ў сваёй Айчыне і будзе жыць Беларусь! Як не паўтарыць разам з Нілам Сымонавічам напісанае ім у вершы "Ужо сам Бог сказаў":

За тысячу гадоў
Мы столькі крыўдаў знеслі,
Спазналі столькі бед,
Паклалі столькі страт, —
Што ўжо сам Бог сказаў:
"Народзе! Уваскрэсні!
І перайнач жыццё
На свой уласны лад!"

Лідзія САВІК.

ЧУЛІ?

У Магілёве вызначаць сем цудаў мясцовай прыроды

Магілёўская Цэнтральная гарадская бібліятэка прапанавала жыхарам горада шляхам галасавання назваць сем найбольш прыгожых прыродных мясцін горада.

"Галасаванне ідзе актыўна. Ужо ўзялі ўдзел прыкладна 500 чалавек", — расказала БелаПАН дырэктар Цэнтралізаванай сістэмы дзяржаўных публічных бібліятэк Магілёва **Галіна Краўчанка**. Паводле папярэдніх вынікаў, найбольш прывабнай з прыродных аб'ектаў для жыхароў горада з'яўляецца Палыковіцкая крыніца.

Краўчанка адзначыла, што выбар самай прыгожай мясціны можа быць зроблены як з прапанаваных бібліятэкай, так і з самастойна вызначаных.

Конкурс "Сем цудаў прыроды Магілёва", які завершыцца 1 кастрычніка, з'яўляецца апошнім этапам у праекце "Мы гэтым горадам ахоўваемся".

Першым этапам было галасаванне "Дзесяць творцаў магілёўскай гісторыі". Шляхам маніторынгу грамадскай думкі ў 2009 годзе былі названы найбольш яркія асобы ў гісторыі горада. Тады больш за ўсё галасоў набраў матэматык, географ, геафізік, астраном Ота Шміт, які нарадзіўся ў Магілёве ў 1891 годзе.

На другім этапе, які называўся "Сем цудаў архітэктуры Магілёва", былі вызначаны найбольш цікавыя архітэктурныя збудаванні абласнога цэнтра — будынак драматычнага тэатра, Дом Саветаў, ратуша, касцёл Святога Станіслава, Нікольскі праваслаўны манастыр, Буйніцкае поле і вуліца Ленінская.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

ОФИЦИОЗ

Министр транспорта получил «Золотую колесницу»

Министр транспорта и коммуникаций Беларуси Иван Щербо стал обладателем диплома международной общественной премии транспортной отрасли "Золотая колесница" в номинации "За вклад в развитие транспортной отрасли".

Церемония награждения проходила в Москве.

"Я оцениваю это событие как важную общую победу белорусских и российских транспортников, — сказал белорусский чиновник в Москве. — *В сложнейших экономических условиях мы создаем общий транспортный дом, в котором каждый преумножает и усиливает его значимость на международном рынке транспортных услуг".*

Как сообщает пресс-служба Минтранса, международная общественная премия транспортной отрасли "Золотая колесница" утверждена Комитетом Госдумы по транспорту и Министерством транспорта России как общественная премия и присуждается коллективам и руководителям, работающим в транспортной отрасли, сфере транспортных услуг, транспортной науке и образовании и смежных с ней отраслях.

Лауреаты определяются в главных, международных, основных, специальных и личностных номинациях.

КАДРЫ

Сидорский пакует чемоданы?

Бывший премьер-министр Беларуси Сергей Сидорский может стать представителем Беларуси в Совете Таможенного союза.

Такую информацию озвучила газета "Известия" по итогам переговоров президентов России и Казахстана в Астрахани. Напомним, что третьей страной, входящей в Таможенный союз, является Беларусь. Однако Александра Лукашенко на мероприятие не пригласили, так как переговоры проходили в рамках Межрегионального форума сотрудничества России и Казахстана.

— *Казахи и белорусы не ожидали, что мы возьмемся так серьезно за Таможенный союз. Они думали, что подписанные соглашения постигнет судьба эсэнгэшных договоренностей. А когда почитали, под чем подписались, чуть ли не за голову схватились*, — рассказал "Известиям" источник в окружении российского вице-премьера **Игоря Шувалова**.

Напомним, что Россия предложила видоизменить существующую ныне комиссию Таможенного союза, превратив ее в Совет ТС, который будет высшим органом Союза. Планируется, что новому наднациональному органу передадут самые широкие полномочия.

Уже известно, что Россия делегирует в Совет бывшего вице-премьера, министра промышленности и торговли Виктора Христенко. Минск и Астана своих кандидатов не назвали. Но в кулуарах астраханского форума была озвучена фамилия Сергея Сидорского.

Игорь МОРОЗОВ.

СЛЫШАЛИ?

Курманбека Бакиева подозревают в причастности к убийству

Киргизия намерена отправить новый запрос о выдаче Минском Бишкеку бывшего президента Курманбека Бакиева в связи с убийством экс-руководителя администрации главы республики Медета Садыркулова.

Об этом заявил замминистра внутренних дел Мелис Турганбаев. *"Правоохранительные органы Киргизии намерены сделать запрос об экстрадиции бывшего президента Бакиева по подозрению в том, что он был в курсе убийства экс-руководителя своей администрации М.Садыркулова"*, — сказал М.Турганбаев.

По его словам, *"документы на экстрадицию будут отправлены в ближайшее время"*.

Турганбаев отметил, что ранее власти Беларуси отказывались выдавать экс-президента, называя требования Бишкека "политическим преследованием". *"Теперь же он подозревается в причастности к уголовному преступлению"*, — пояснил замминистра.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Ці знойдуць падпальшчыкаў «Дудутак»?

Па факце пажару ў музеі старадаўніх народных рамёстваў і тэхналогій "Дудуткі" пачалі крымінальную справу, паведамляе БЕЛТА са спасылкай на начальніка аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Мінгарвыканкама ***Аляксандра Данільчанку.***

Справу пачалі паводле артыкула 219 Крымінальнага кодэкса Беларусі *"Знішчэнне альбо пашкоджанне маёмасці па неасцярожнасці"*, які прадугледжвае да двух гадоў абмежавання свабоды.

Паводле меркавання міліцыі, пажар знішчыў і пашкодзіў маёмасць на больш як тысячу базавых велічынь (больш як на 35 мільёнаў рублёў), а гэта значыць, што музею нанесены страты ў асабліва буйным памеры.

Нагадаем, што пажар у "Дудутках" адбыўся ў ноч з суботы на нядзелю. Згарэла 600 квадратных метраў музейнага комплексу. Агонь знішчыў этнаграфічную галерэю і іншыя экспазіцыі. Выгарала хлебапякарня, этнагалерэя і сталярная майстэрня. Полымя знішчыла аўтамабіль "Horch-850" 1937 года выпуску, старое піяніна і іншыя рэчы.

ПЕРСОНА

Врачеватель

25 вопросов психотерапевту, который считает, что большинство «ясновидящих» добросовестно заблуждаются, а другие — беззастенчиво врут

Психические расстройства стали признаком нашего века. Некоторые ученые считают, что есть смысл говорить даже о глобальной невротической эпидемии. Что ж, цивилизация, обменяв Бога на деньги, естественно расплачивается своим душевным здоровьем. Мы живем, по образному выражению профессора Капицы, как во взрывной волне — когда абсолютно все не находится в равновесии, и, прежде всего, совесть... Изменения цивилизации, которые в средние века занимали много столетий, тысячелетия, происходят буквально на глазах одного поколения. С одной стороны, новый облик эволюции — компьютерные и нанотехнологии, стволовые клетки, по-новому оснащенный и изощренный разум. С другой стороны, слом ортодоксальной морали, духовного равновесия, и как следствие — депрессии, стрессы, неврозы. Может ли современная медицина нам чем-нибудь помочь? Мой собеседник — известный в стране врач-психотерапевт ***Анатолий Алексеевич ГОЛОВАЧ****.*

ДОСЬЕ «НАРОДНОЙ ВОЛИ»

Анатолий Алексеевич Головач родился в Украине в семье сельских учителей. Закончил Витебский государственный мединститут. Врачами стали также его родной брат, две сестры, их дети — всего в их большой семье 25 врачей.

Психотерапевт, кандидат медицинских наук, доцент кафедры психиатрии и медицинских психологий Белорусской медицинской академии последипломного образования. Автор монографии, более 70 научных и научно-методических работ, трех рационализаторских предложений. Основное направление научной деятельности — изучение невротических, поведенческих расстройств и психосоматических заболеваний.

1. **— Бытует такое выражение: самое темное место — это голова. А вы, Анатолий Алексеевич, как считаете?**

— В том смысле, что наша голова еще мало изучена, это верно. С головным мозгом я работаю всю жизнь — с нормой, с патологией. И всю жизнь не перестаю удивляться тем возможностям, которыми располагает человек. Но они нами используются лишь частично, природа многие возможности скрывает от сознания. Давайте договоримся, что деятельность мозга — условно! — можно разделить на две сферы: сознательную и бессознательную. Хотя они очень тесно переплетены, между ними идет все время такое броуновское движение: сознательное перетекает в бессознательное, а неосознанное порой осознается даже через много лет... Сознательная сфера — это логика: намерения, цели, планирование, решения. Бессознательное — это, прежде всего, интуиция, чувства... У бессознательного очень много функций, и если они начинают доминировать, то иногда подавляют сознание.

2. **— И человек чувствует себя, например, в любовной ловушке. Но это не худший вариант. А вот алкоголизм, игромания — беда. Это результат победы бессознательного в человеке?**

— Да, любая зависимость — это деятельность бессознательного. Человек вдруг чувствует неодолимое влечение к алкоголю или азартным играм. Это тот самый пример, когда сознательная деятельность переходит в иную фазу, и бессознательное диктует поведение, что и приводит к катастрофе.

3. **— А вы разве не любите рисковать? Признайтесь, часто превышаете скорость за рулем?**

— Нет, я не рискую. Не раз убеждался, что выигрыш времени с риском катастроф несоизмерим.

4. **— Научилась ли современная медицина проникать в бессознательное и корректировать его?**

— Бессознательное — кладезь возможностей. Но сначала требуется устранить консерватизм сознательных понятий. Как это сделать? Не всегда рациональный подход может повлиять на те функции, которые уже сложились в сфере бессознательного. Человек вне приступов паники будет все понимать, а в моменты расстройства у него суживается сознание, и он ведет себя, словно его подменили. Как помочь? Надо воздействовать на сферу бессознательного! На этот счет много написано. Из рациональной сферы мозга, как я уже сказал, должны быть устранены контролирующие свойства — частично или полностью. И когда удается, хотя бы временно, это сделать и заложить целебную программу — ту же самую трезвость или стрессовую устойчивость, спокойствие, — тогда, если бессознательное взяло на вооружение эту формулу, эту позицию, тогда нет проблем!

5. **— Выходит, наши болезни и пороки от бессознательного? Правду говорят, все от нервов…**

— Не все. Воспаление легких, как вы понимаете, это инфекция. Но многие проблемы, действительно, есть плод бессознательного. А что это значит? Мозг получил раздражители, не совместимые с понятием нормы или переносимости. Он не смог в силу каких-то обстоятельств их переработать, утилизировать. То ли был сильный стресс, то ли мозг в этот момент оказался ранимым, измененным по своим функциональным возможностям. Но человеку невыгодно все время быть в стрессе. И он включает механизм вытеснения, забывания. И, кажется, все прошло! Забылась травма. А на самом деле она тлеет в глубине. И при обстоятельствах, которые разрушают эту защиту, она выплескивается. И не один к одному, как это было раньше, а в виде каких-то символов: страхи, нарушения сна... Надо разобраться, поискать истоки. И когда бессознательное берет на себя функции контроля, то оно может существенно менять и чисто соматические, телесные функции. Например, известны опыты, когда в гипнозе человеку внушают, что дотрагиваются до него раскаленным железом, и у него на руке остаются пузыри ожога. Хотя к нему прикасались тыльной стороной карандаша.

6. **— Интересно, а когда впервые в мире применили гипноз как лечение?**

— Это было сделано жрицами Египта более 2 тысяч лет назад! А научное исследование гипноза связано с именами врачей XIX века Антуана Месмера и Джеймса Брэда.

7. **— Интересно, на самого врача гипноз влияет? Ведь доктор отдает огромную силу, огромную энергию пациенту. Как вы себя чувствуете после сеанса?**

— Обычная усталость, эмоциональное выхолащивание. Когда начинал работать на Станции скорой помощи, я очень живо переживал все события, которые разворачивались около меня, и уставал гораздо больше. Теперь эмоций меньше, теперь, с опытом, я не переживаю, а быстро анализирую ситуацию. Рациональнее подходишь к тому, что надо сделать, чтобы помочь человеку. Так и в трансе. Рациональное на первом месте. Хотя, чтобы быть успешным психотерапевтом, я должен образно мыслить и владеть единым с пациентом понятийным языком. Кто-то назвал транс сумасшествием на двоих, понимаете? Да, профессиональные межличностные отношения с пациентом у доктора возникают обязательно.

8. **— Каждый медик может стать психотерапевтом и лечить гипнозом или все-таки нужны особые природные данные?**

— Каждый не может: кто мало знает, кто не верит в техники гипноза. Это основное — вера в себя. Нужно быть очень наблюдательным человеком, неравнодушным и филигранно владеть техникой. Их на сегодняшний день очень много, и надо знать, какую из них применить. Мало ввести человека в гипнотическое состояние, надо хорошо продумать прежде, какую коррекцию ты хочешь сделать. Тонкая работа. Зато если бессознательное возьмет на вооружение оздоровительные идеи, то сам человек на сознательном уровне удивится тем изменениям, которые у него произойдут.

9. **— Вы имеете возможность общаться с зарубежными коллегами?**

— Меньше чем хотелось бы.

10. **— Какие научные журналы вы читаете?**

— Те издания, где есть реферативные обзоры зарубежных исследований. Например, русскоязычный "Ежегодник по психиатрии и прикладным вопросам психического здоровья".

11. **— Скажите, можно с помощью гипнотического воздействия попытаться улучшить характер? Повысить профессиональные способности человека?**

— На этот счет, я вам скажу, есть много научных работ. Но, во-первых, врожденные свойства есть врожденные свойства, и надо об этом помнить. Путем тренинга вы можете корректировать лишь какие-то дэвиации. И такие опыты проводились с танцорами, певцами — так называемая гипнопедия, она оказалась довольно успешной.

12. **— А вот мечта всех студентов — изучение языков — поддается гипнопедии?**

— Ваш покорный слуга, когда сдавал кандидатский минимум, тоже стоял перед проблемой экзамена по английскому. Я тогда работал главным врачом, и времени у меня было, естественно, мало. А отношение к иностранным языкам раньше было известно какое: постольку поскольку. Но я знал, что уровень опроса на кандидатском экзамене будет достаточно высоким, на снисхождение к моему положению рассчитывать не приходилось. И я записал на магнитофон уроки, упражнения, переводы и включал запись перед сном и сразу после пробуждения. В состоянии некрепкого сна (то есть при некотором отсутствии сознательной деятельности) мозг лучше работает. И усвояемость лучше! Нет "конкурирующих влияний", как говорил академик Орбелли. Человек более сконцентрирован на каких-то событиях. В гипносостоянии очень большая селективность, избирательность внимания, еще профессор Фарбер писала об этом.

13. **— А можно гипноз поставить на службу более житейским потребностям человека? Улучшать людям настроение, повышать их самооценку?**

— Действительно, теперь есть много известных аппаратных психотехнологий (и доказана их безвредность), которые действуют как "витамины счастья". Посылается импульс через зрительный и слуховой каналы, то есть через естественные каналы восприятия информации. А у мозга, оказывается, есть механизм следования, и если я навяжу соответствующий альфа-ритм, то структуры мозга, которые раньше не могли по тем или иным причинам этот ритм продуцировать, начинают его воспроизводить, и человек комфортно себя чувствует.

14. **— Анатолий Алексеевич, а как работает детектор лжи?**

— Испытуемый на осознанные вопросы дает ответы. В это время аппарат, к которому он подключен, анализирует очень много параметров, вплоть до просвета сосудов, частоты дыхания и потливости и даже движения глаз, и специалист, сравнивая, делает вывод, врет испытуемый или нет. Но я не стал бы утверждать, что результат абсолютный.

15. **— Доктор, вы верите в сверхъестественное? В настоящие чудеса?**

— Научные работы на сегодняшний день говорят о том, что все это может быть: и телекинез, и эффект Тирлиана... Все это известно давным-давно. К сожалению, эта функция мозга очень глубоко спрятана, и в действительности такие состояния у людей очень редки. Я думаю, ясновидящих гораздо меньше, чем тех, кто считает себя таковыми. Большинство "ясновидящих" добросовестно заблуждаются. Другие беззастенчиво врут. Третьи же являются просто больными людьми... За всю мою жизнь людей с необычными способностями я наблюдал буквально одного-двух. И то... Однажды ко мне обратился коллега и сказал, что у него есть пациент, который предсказывает беду. Стоит только ему подумать о плохом, как с человеком, который рядом с ним, это тут же и случается: споткнется, уронит сумку, а то и сам упадет... Пациент страдает, что приносит людям беду... Когда я начал более подробно беседовать с ним, то убедился, что он действительно мгновенно воспринимает на какую-то йоту времени раньше сигналы из мозга, нами не осознаваемые. И формирует их в виде понятия. То есть бессознательно улавливает то, что обычно людьми не улавливается. Я начал обследовать его на предмет мозговой патологии. Она нашлась. Именно она и изменила функциональное состояние мозга, который в результате и воспринимал некоторые мизерные, не улавливаемые сознанием стимулы из окружающей среды. Это не ясновидение, а более тонкая работа мозга... А он думал, что подталкивает людей к неприятностям.

16. **— Анатолий Алексеевич, а как вы относитесь к подаркам, которые благодарные пациенты преподносят докторам?**

С пониманием, если они не противоречат Уголовному кодексу.

17. **— Скажите, вы знаете случаи, когда большие способности открывались у людей вдруг, неожиданно?**

— Чаще всего экстраординарные явления появляются после травм. И человек "вдруг" начинает считывать информацию с глубинных структур мозга. Возможно, даже с генного кода. В генном коде передается не только форма носа, передается предрасположенность к заболеваниям, темперамент. Информация оттуда может приходить от пра-пра-пра и формировать личность как таковую. И ее проблемы, кстати, тоже. Близорукость, мигрень... Они как наказания за пороки дальних предков тоже передаются в генном коде. Да, за столетия в генном коде передались изменения сосудов, то, другое, третье, но вместе с тем — есть такая точка зрения — первоначально именно какой-то моральный порок повлиял на формирование физиологического недостатка.

18. **— Как вы думаете, зачем природа наделила нас такими огромными возможностями и сама же ограничила доступ к ним, закрыв их все в бессознательное? Это что, расчет на будущее?**

— Я тоже задаю себе этот вопрос и не могу найти более или менее убедительного ответа.

19. **— Вы, доктор, сами часто обращаетесь к врачам?**

— Не часто. Раз в год в качестве профосмотра. Ну и в силу необходимости. Вот болел в начале года пневмонией.

20. **— А у вас есть вредные привычки? Как с ними боретесь?**

— Я, как и многие, по вечерам злоупотребляю вкусненьким. Но стараюсь за весом следить — круглый год хожу в бассейн.

21. **— Как вы считаете, вера в Бога действительно лечит?**

— Конечно! Ведь человек, поверивший в десять библейских заповедей, и ведет себя соответственным образом. К тому же вера включает огромную потенцию бессознательного. Вера — огромный движитель дополнительных возможностей, ресурсов, порой она пробивает железобетонные стены.

22. **— Можно задать вам такой вопрос: вы боитесь старости?**

— Да нет. Не возрастной ценз меня пугает... А вот чего бы я действительно хотел, так это трезво мыслить до последних дней.

23. **— Я читала, есть таблетки, которые увеличивают работоспособность мозга в разы. Возможно, это и есть панацея от старости? Таблетки не опасны?**

— Да, есть много препаратов, они носят название "ноотропы". Но надо всегда сопоставить целесообразность, потребность и результативность. Все "за" и "против".

24. **— А вот почему многие вундеркинды с годами теряют свои выдающиеся способности?**

— За счет нарушения обменных процессов в мозгу. Хотя могут быть и другие причины. Это особые люди. Гений — это тайна. Сочетание врожденных свойств мозга и огромная работоспособность.

25. **— Почему человек начинает отчетливо помнить себя лет с 4—5? Почему мозг до этого времени почти ничего не сохраняет в памяти?**

— Удержание в памяти — это своего рода созревание. Маленький запоминает очень многое. А потом забывает. Но информация хранится в памяти. И при некоторых состояниях извлекается оттуда: целый калейдоскоп видений и картинок. Память у нас записывает все, как на видеоленту или на диск. Но это записанное получить очень трудно. Мозг в себе хранит очень много тайн, и познать их можно будет тогда, когда мы познаем вопросы квантовых взаимоотношений в мозгу.

— И тогда мы будем управлять миром!

— Тогда мы будем, прежде всего, лучше управлять собой.

Елена МОЛОЧКО.

РАКУРС

Ніна СТУЖЫНСКАЯ:

«Жанчыны, звярніце на сябе ўвагу!»

Да 2015 года Міністэрства аховы здароўя і грамадскія арганізацыі павінны забяспечыць "усеагульны ахоп жанчын мамаграфічным абследаваннем". Такая задача запісана ў Нацыянальным плане дзеянняў па забеспячэнні гендэрнай роўнасці ў Рэспубліцы Беларусь на 2011—2015 гады.

Але як пераканаць беларусак прайсці раннюю дыягностыку?

Не марудзь!

Не так даўно ў Вільнюсе прайшоў Пяты саміт краін Усходняй Еўропы і Цэнтральнай Азіі па пытаннях навучання, інфармацыйна-прапагандысцкай дзейнасці і адвакацыі рака малочнай залозы. На мерапрыемства былі запрошаны і прадстаўнікі беларускіх жаночых арганізацый.

"На саміце прысутнічалі высокапастаўленыя літоўскія чыноўнікі, урачы-анколагі, эксперты з амерыканскага Інстытута рака, — *распавядае старшыня "Беларускай жаночай Лігі", адзін з нацыянальных каардынатараў кампаніі "Медыкі і грамадскасць — супраць РМЗ"* ***Ніна Стужынская***. — У Літве вельмі распаўсюджана кампанія "Не марудзь!" па ранняй дыягностыцы рака малочнай залозы, ініцыятарам якой стала жонка мэра літоўскай сталіцы, зараз член сойма **Агне Зуокене**. Яна дамаглася таго, што з 2003 года па Літве пачаў курсіраваць "руховы аўтобус", які абсталяваны апаратам УГД для абследавання жанчын. Экіпаж аўтобуса — лепшыя мамолагі і радыёлагі. Толькі за апошнія два гады яны аб'ехалі 650 мястэчак. І ў кожнай пятай жанчыны знаходзяць паталогію грудзей..."

З 2005 года Літва ўвяла мамаграфічны скрынінг для жанчын 50—69 гадоў для прафілактычнага агляду, паколькі менавіта скрынінг на сённяшні дзень з'яўляецца самым дзейсным метадам ранняй дыягностыкі рака малочнай залозы. У сувязі з амаладжэннем рака літоўцы ставяць задачу, каб скрынінг пачынаўся з 45-гадовага ўзросту жанчыны.

"У Літве шмат увагі надаецца прафілактыцы раку малочнай залозы, — *працягвае Ніна Стужынская.* — Для таго, каб жанчыны звярнулі на сябе ўвагу, праводзяцца розныя мерапрыемствы, куды прыходзяць вядомыя палітыкі, артысты, урачы, жанчыны, якія перажылі рак. У анкалагічных цэнтрах прадстаўнікі грамадскіх арганізацый раздаюць руховыя папяровыя жураўлікі — як сімвал надзеі, дораць руховыя мабільнікі і іншае.

Сёння ў Літве як могуць імкнуцца захаваць жанчыне, што захварэла, грудзі. Калі ў 1997 годзе амаль 90 працэнтаў усіх аперацый былі толькі па выдаленні грудзей, то сёння, дзякуючы ранняй дыягностыцы, 72,5 працэнта хворых аперыруюць на ранніх стадыях, захоўваючы грудзі (для параўнання — 10 гадоў таму на 1-й і 2-й стадыях аперыравалі толькі 30 працэнтаў)..."

Каб не захварэць

Старшыня рады Беларускай арганізацыі працоўных жанчын Ірына Жыхар, якая сама перанесла рак, пераканана: без дапамогі грамадскіх арганізацый медыкі не змогуць забяспечыць масавы і добраахвотны ўдзел жанчын у мамаграфічным скрынінгу.

"Нацыянальны мамаграфічны скрынінг мае пазітыўныя вынікі і для дзяржавы, і для грамадства толькі тады, калі не менш за 80 працэнтаў жанчын у ім удзельнічаюць, — *кажа* ***Ірына Жыхар***. — У Літве за 6 гадоў пасля ўвядзення такога скрынінгу яўка складае толькі 15 працэнтаў. І літоўскія медыкі перажываюць на гэты конт. Але важна ўбачыць станоўчую дынаміку, якая не можа не радаваць: у Літве на момант увядзення скрынінгу ў 2005 годзе выяўлялася 15 працэнтаў чацвёртай стадыі раку, а ў гэтым годзе — ужо 7 працэнтаў. За гэтымі невялікімі, здавалася б, працэнтамі тысячы выратаваных жыццяў!

Памятаю, два гады таму я была на літоўскім тэлебачанні і хадзіла ў парыку, бо валасы яшчэ не адраслі пасля хіміятэрапіі. Грымёр, улавіўшы маю няёмкасць, сказала: маўляў, не хвалюйцеся, у нас *кожны* месяц перадачы з такімі жанчынамі праходзяць. І гэта толькі тэлебачанне, не гаворачы пра астатнія сродкі камунікацыі... І пры такім аб'ёме інфармацыі заахвочанасць жанчын абследавацца складае ўсяго 15 працэнтаў! Калі казаць пра Беларусь, то наш паказчык будзе значна меншым. Сёння, па досведзе працы нашай арганізацыі, дзесьці кожная чацвёртая жанчына наогул адмаўляецца на гэтую тэму гаварыць і што-небудзь слухаць: *"Калі я пра гэта падумаю, то, безумоўна, захварэю"*.

У наступным годзе пачнецца эксперымент па ўвядзенні мамаграфічнага скрынінгу ў трох гарадах Беларусі. Аб гэтым у інтэрв'ю "Народнай Волі" паведаміў галоўны мамолаг Мінздрава спадар Путырскі. Эфектыўнасць эксперыменту будзе залежаць у тым ліку і ад грамадскай актыўнасці. Калі мы хочам, каб у Беларусі мамографы стаялі паўсюль, грамадскія арганізацыі павінны прыкласці намаганні, каб заангажаваць жанчын прыйсці на абследаванне. Лепшага аргументу для закупкі адсутных мамографаў мы не зможам знайсці. Бо, калі мамографы не будуць загружаны, заўсёды знойдуцца тыя, хто ўпэўніць пераразмеркаваць дзяржаўныя грошы на іншыя артыкулы бюджэту. І будзе крыўдна, калі такое здарыцца. Але, каб мы, грамадскія арганізацыі, змаглі быць эфектыўнымі ў пытаннях інфармацыйна-асветніцкай працы з жанчынамі, мы мусім дамаўляцца з медыкамі, каардынаваць сваю працу паміж сабой. Урачы, паверце мне, вельмі зацікаўлены ў дапамозе грамадскіх арганізацый...".

Марына КОКТЫШ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
20 ВЕРАСНЯ 2011 г.

ЗАКУЛИСЬЕ

Джокович бьет рекорды и по деньгам

Первый номер мирового теннисного рейтинга серб Новак Джокович побил рекорд по призовым деньгам, выигранным за один сезон.

В 2011 году Джокович выиграл 10,6 миллиона долларов и превзошел результат испанца Рафаэля Надаля, который в 2010 году заработал 10,17 миллиона долларов призовых. Об этом сообщает официальный сайт Ассоциации теннисистов-профессионалов.

Для того чтобы превзойти показатель в 10 миллионов долларов призовых, Джоковичу хватило 12 турниров. Надаль заработал эти деньги за 17 турниров, а швейцарец Роджер Федерер в 2007 году — за 16 турниров.

В ночь с 12 на 13 сентября Джокович выиграл последний в сезоне турнир серии "Большого шлема" — Открытый чемпионат США (US Open). Ранее серб победил на Открытом чемпионате Австралии (Australian Open) и на Уимблдоне. Джокович стал шестым теннисистом в "открытую эру" (с 1968 года), который сумел выиграть три турнира серии "Большого шлема" за сезон.

Как сообщает интернет-издание Tennis.com, Джокович заявил, что он будет счастлив, если в 2012 году он добьется хотя бы половины того, что ему удалось в сезоне-2011. Серб также подчеркнул, что он хочет выиграть Открытый чемпионат Франции, но для этого нужно время.

Когда петух клюнул...

Континентальная хоккейная лига (КХЛ) решила перейти на централизованную перевозку команд с использованием "самых современных иностранных и российских самолетов".

Об этом заявил президент КХЛ Александр Медведев. Он рассказал, что в сотрудничестве с лигой заинтересованы две авиакомпании, сообщает "Спорт-Экспресс".

Решение изменить систему перевозки команд связано с гибелью ярославского "Локомотива" в авиакатастрофе 7 сентября. Самолет Як-42 разбился при взлете недалеко от Ярославля. Из 45 человек выжил только бортинженер Александр Сизов.

По словам Медведева, КХЛ ведет переговоры с "Аэрофлотом" и одной зарубежной авиакомпанией (ее название не уточняется). Лига постарается осуществить переход на новую систему перевозок "с минимальным увеличением бюджетов клубов".

"Аэрофлот" предложил КХЛ перевозить команды своими рейсами еще 8 сентября. Медведев ранее заявлял, что лига организует конкурс по выбору перевозчика, а авиакомпаниям будут предъявлены жесткие требования по безопасности полетов.

Марадона раздает титулы

Аргентинец Диего Марадона, считающийся одним из лучших футболистов в истории, заявил, что он считает лучшим тренером современности португальца Жозе Моуринью из мадридского "Реала".

По словам Марадоны, с каждым новым матчем "Реала" он убеждается, что Моуринью — "номер один", сообщает интернет-издание TribalFootball.com.

Главным конкурентом португальца Марадона считает испанца Хосепа Гвардиолу, возглавляющего "Барселону". Аргентинец отметил, что между Моуринью и Гвардиолой нет большой разницы, но тренер "Реала" все-таки лучше.

Сам Марадона в настоящее время является главным тренером клуба "Аль-Вахль" из Объединенных Арабских Эмиратов. В мае этого года аргентинец подписал с "Аль-Вахлем" двухлетний контракт.

Александр НИКОНОРОВ.

ВНЕ ИГРЫ

Последняя осень?

Первый заместитель председателя Ассоциации "Белорусская федерация футбола" Сергей Сафарьян заявил, что с главным тренером сборной Беларуси по футболу Берндом Штанге "продолжение сотрудничества после истечения срока его контракта с федерацией не планируется".

Напомним, что после двух проигрышей белорусской сборной команде Боснии и Герцеговины наша команда потеряла все шансы попасть на чемпионат Европы-2012. Сразу же пошли разговоры: мол, дни немецкого специалиста Бернда Штанге в качестве наставника белорусской сборной сочтены. Говорили даже о том, что контракт с ним могут расторгнуть досрочно, хотя команда в отборочном турнире должна провести еще один матч с румынами.

— Бернд Штанге отработает свой контракт полностью, — цитирует pressball.by **Сергея Сафарьяна**. — Вскоре он отправится в Париж, где примет участие в назначенной на 23 сентября встрече представителей национальных футбольных федераций и главных тренеров сборных Испании, Франции, Беларуси, Грузии и Финляндии, чтобы обсудить и сформировать календарь игр в группе "I" отборочного турнира чемпионата мира-2014. Затем, 7 октября, Бернд проведет заключительный матч нынешнего отборочного цикла с румынами. Наконец, на совместном совещании с тренерами клубов он проанализирует выступление национальной сборной, подведет итоги своей работы. Продолжение сотрудничества со Штанге в роли главного тренера национальной команды после истечения срока его контракта с федерацией не планируется.

"Народная Воля" проанализировала мнения известных белорусских специалистов, высказанных в ряде СМИ, относительно работы немецкого специалиста на посту главкома белорусской сборной.

Владимир КУРНЕВ, главный тренер минского "Партизана":

— Трудиться Штанге у руля сборной или нет, должны решать в АБФФ. У немецкого специалиста есть контракт, который он должен отработать. В одном из интервью он говорил, что, пока ему официально не скажут о прекращении сотрудничества, будет трудиться. Если расторгнуть соглашение раньше, то нужно выплачивать неустойку, появится много ненужной волокиты... В прошлых квалификационных турнирах было то же самое, поэтому развития сборной не наблюдается. Мы по-прежнему стоим на одном месте. Кого я вижу в качестве преемника Штанге? Себя. Я специалист уровня национальной сборной. Почему бы мне не тренировать ее?

Юрий ПУДЫШЕВ, экс-футболист минского "Динамо" и бывший тренер сборной Беларуси:

— Неплохо было бы, если бы Штанге уже сняли с поста главного тренера. Почему я так считаю? Это же элементарно. Задача, которая перед ним ставилась, не выполнена. Все, дружок, отдыхай. Пускай помашет кепкой и уезжает в Германию. Хватит ему тут уже "гнать дурочку". Этот немец — какой-то большой хитрец, у него постоянно находятся разные отговорки. Он гораздо много говорить, а сделать ничего не может. Пусть на оставшийся матч сборную везет другой тренер! Кульчий, например. Вот это было бы здорово! Наши игроки под его руководством заплели бы классный комбинационный футбол, закрутили бы карусель. Уверен, с таким наставником ребята "отвозили" бы соперника по полной.

Эдуард ЗАРЕМБО, в прошлом известный футболист минского "Динамо":

— Я эту сборную не уважаю. Это не сборная. Сколько уже Штанге руководит? Выгнать пора. Покажи результат! Кондратьев показал результат, которого никогда не было в истории страны. Никогда! А этот? Где результат? Нет? До свидания... Мы играли с душой. Зрителей-то сколько ходило! Билетов не было. Даже нам, футболистам, не всегда доставались, чтобы родственникам дать. До сих пор помню эмоции и ощущения, когда выходил из туннеля на "Динамо". Полный стадион. Как я могу плохо играть?! Как я могу дурака валять на поле?! Поэтому нас и любили болельщики, что играли искренне... А то проиграли 0:5 — прическу сделал, в машину "прыг" и уехал, еще и бабу с собой туда. И до фени! Уже и забыл, что только что проиграл. Мы, когда проигрывали, переживали, думали о следующем матче. Ждали следующего противника, чтобы выйти и победить.

Юрий ПУНТУС, бывший главный тренер сборной Беларуси:

— На месте Бернда Штанге я бы сам ушел уже сейчас. У него было достаточно времени, чтобы сделать команду. А за проделанную работу надо отвечать. В моем понимании Штанге не выполнил поставленную задачу, о которой и сам все время говорил. Я считаю, что тренер должен работать по результату. И возглавлять сборную должен отечественный специалист. Благо, что сегодня кандидатов достаточно. Найти суперпрофессионала за рубежом, наверное, можно. Но это стоит больших денег. Да и оправдает ли цель средства? Зарубежный тренер-профессионал — это, конечно, хорошо, но я не верю в искренность их переживаний за сборную другой страны, за футбол, за результат. Не верю! А от патриотизма еще никто не отучал. Да и руководству федерации пожелал бы, чтобы все условия создавали не только для иностранных тренеров, но и для своих. И уважали их. Думаю, что если бы федерацию возглавлял нынешний председатель правления борисовского БАТЭ Анатолий Капский, то он наверняка в первую очередь заботился бы о белорусских специалистах. А то у нас менталитет такой: гостям — все, о своих — забываем. Например, когда я руководил сборной, вынужден был ехать в Киев к Валентину Белькевичу на машине Капского, оплачивая бензин за свой счет. Это нормально? Из федерации мне звонили на мобильный телефон, когда я находился за границей, и по два часа разговаривали. Кто-нибудь спрашивал у меня, за чей счет затем будет оплачиваться роуминг? Вот и сравнивайте возможности, которые предоставлялись белорусскому тренеру и немецкому. А Штанге мог себе позволить летать со своим немецким коллегой и в Италию, и во Францию, и в Китай... Вот и все отличие. А как было раньше третье-четвертое место в группе, так оно и осталось.

Алесь СИВЫЙ.

По горячим следам без горячки,

или Почему национальная сборная Беларуси по футболу в очередной раз не попала на чемпионат Европы?

Конечно, причин тому, что наша сборная уже в который раз оказалась за бортом европейского футбольного форума, много. Не считая себя большим знатоком футбола и не претендуя на то, что глаголю истину, тем не менее, как болельщик с многолетним стажем, хочу высказать по этой злободневной для всех любителей футбола теме свое личное мнение. Может быть, кто-то его и не разделяет, но, как говорят, оно есть.

К большому сожалению, белорусская команда не показала стабильной, наступательной и грамотной игры международного уровня. На мой взгляд, главная причина в том, что Федерация футбола, которой раньше руководил Геннадий Невыглас, допустила серьезную кадровую ошибку, назначив на пост главкома национальной сборной немецкого специалиста Бернда Штанге, что и подтвердило время.

За четыре года его "плодотворной" работы мы, как и раньше, в своей отборочной группе хорошо, если займем четвертое место.

Дорого же обходятся такие кадровые ошибки, ведь за них виновные материальную ответственность не несут. А зря! Поставленную задачу герр Штанге не выполнил, поэтому, считаю, и оценка его работы — "неудовлетворительно". Хотя в данном случае нужно поступить, что называется, по-человечески и дать возможность доработать немецкому специалисту до истечения срока контракта, после чего пожелать счастливого пути.

Тем более что относительно недавно избранный на пост председателя федерации Сергей Румас еще в марте сказал, что работу Штанге нужно оценивать не по промежуточному, а по конечному результату. Не будем и мы бежать впереди паровоза.

Но вот вопрос: что дальше? Вопрос не только интересный, но и сложнейший. Ведь впереди участие в олимпийском турнире, на горизонте — участие в отборочном турнире чемпионата мира. Очень надеюсь, что на этот раз наша обновленная федерация и лично ее председатель подойдут к назначению нового главкома со всей ответственностью.

Не обессудьте, но осмелюсь предложить на этот пост кандидатуру Георгия Кондратьева. По моему убеждению, главком национальной сборной должен быть нашим родным, белорусским специалистом! Правда, с назначением Г.Кондратьева возникнут сложности, так как он в настоящее время возглавляет команду, которая будет выступать на Олимпиаде, и вырывать его сейчас из добротного коллектива просто нельзя! Может быть, назначить Игоря Криушенко и.о. главного тренера до окончания Игр, введя в этот тренерский штаб и Владимира Курнева? Твердо уверен, что если они найдут между собой общий язык, тогда эти три "К" смогут добиться успеха.

Кроме того, предлагаю при председателе Федерации создать наблюдательный совет за подготовкой сборной в составе Эдуарда Малофеева, Анатолия Байдачного и Юрия Пышника.

Время торопит! Надо действовать, иначе нам удачи не видать. А мы, болельщики, будем продолжать жить надеждами на успехи олимпийской и национальных сборных. Такова наша доля...

Юрий ЯСИНСКИЙ, ветеран спорта, заслуженный тренер БССР.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Малік ЭСКЕНДАРАЎ: «У Азербайджане Аліму Сялімаву прапаноўвалі паўмільёна долараў і чатырохпакаёвую кватэру ў цэнтры Баку»

*На днях у Турцыі на чэмпіянаце свету па спартыўнай барацьбе беларускі барэц грэка-рымскага стылю ў вагавай катэгорыі да 84 кг **Алім СЯЛІМАЎ** у другі раз стаў чэмпіёнам свету. Яго першы трэнер Малік ЭСКЕНДАРАЎ распавядае "Народнай Волі", праз якія цяжкасці прыйшлося прайсці спартсмену на шляху да перамогі.*

Алім Сялімаў родам з Дагестана. У 1998 годзе прыехаў у Мазыр у госці. Сустрэўся з трэнерам па грэка-рымскай барацьбе Малікам Эскендаравым (таксама з Дагестана), той прапанаваў юнаку застацца ў Беларусі. У 2005 годзе Алім заяваваў свой першы тытул чэмпіёна свету па грэка-рымскай барацьбе.

— Сёння я вельмі рады за свайго вучня, — кажа Малік Эскендараў. — Дзеля такіх перамог мы і жывём. Я не буду перабольшваць, але тое, што Алім у другі раз стаў чэмпіёнам свету, — гэта проста цуд. Пасля такіх траўм — і заяваваць "золата"!.. Для гэтага трэба мець вельмі моцны дух. Думаю, што ўжо зараз Алім Сялімаў варты, каб яму далі заслужанага майстра спорту.

— У 2005 годзе, калі Сялімаў у першы раз стаў чэмпіёнам свету, некаторыя казалі, што гэта выпадковасць...

— Тады ў фінале Алім перамог алімпійскага чэмпіёна з Расіі Мішына. Перамог у 22 гады! Ды і спартсменаў, якія выступаюць за беларускую зборную, магчыма, лічылі слабымі. Вось і называлі гэта выпадковасцю. Да таго ж, у той час у барацьбе змянілі правілы і казалі, што расійскі барэц як быццам бы да іх не прыстасаваўся. А Селімаў што, спецыяльна прыстасоўваўся? Усе былі ў аднолькавых умовах. Расіяне не любяць прайграваць...

— Пасля таго першынства, наколькі вядома, спартсмен прайшоў праз шмат выпрабаванняў. Што гэта было?

— У Аліма былі хворыя ногі, праблемы з каленьмі. Няправільна зрабілі аперацыю, была неабходна новая, рэабілітацыя... Чалавек нерваваўся, гэта таксама не ішло на карысць. У сям'і таксама былі праблемы са здароўем родных. Паўтаруся, трэба быць вельмі моцным чалавекам, каб прайсці праз усё і застацца, што называецца, на кані.

— А праўда, што Аліма Сялімава хацелі пераманіць да сябе ў зборную азербайджанцы?

— Гэта было, здаецца, напярэдадні Алімпіяды ў Пекіне 2008 года. Разумееце, спартсмен, у якога ёсць патэнцыял, заўсёды запатрабаваны. А ў Азербайджане грошы маюцца і немалыя. Аліму прапаноўвалі адразу ж паўмільёна долараў і чатырохпакаёвую кватэру ў цэнтры Баку. І мне такую ж. Але я Аліму сказаў так: "Лёгкія грошы прыходзяць і сыходзяць. А іх трэба зарабіць. Прыехалі ў Беларусь — значыцца, будзем жыць тут і выступаць за гэтую краіну". Да таго ж і Сялімаву не спадабалася ў Азербайджане, калі паехаў паглядзець, што ж усё-такі прапаноўваецца. Трэніравацца цяжка, спякота пад 50 градусаў... Вярнуўся назад, і больш аб гэтым размовы не было.

— Тут у яго сям'я?

— Так, жонка Насця з Гомеля, дачушцы Эльнары тры годзікі.

— Зараз будзе рыхтавацца да Алімпіяды?

— Безумоўна, і разлічвае выступіць там на ўзроўні. Яго рэзервы яшчэ не вычарпаны...

Алесь СІВЫ.

МАЗАІКА

БАТЭ ўжо ніхто не дагоніць?

17—18 верасня прайшлі матчы 25-га тура чэмпіянату Беларусі па футболе.

Вось іх вынікі: БАТЭ (Барысаў) — "Нафтан" (Наваполацк) — 2:0, "Віцебск" — "Шахцёр" (Салігорск) — 1:1, "Гомель" — "Тарпеда" (Жодзіна) — 1:0., "Днепр" (Магілёў) — "Дынама" (Брэст) — 0:2, "Нёман" (Гродна) — "Дынама" (Мінск) — 1:2, "Мінск" — "Белшына" (Бабруйск) — 0:1.

Пасля 25 тураў становішча ў турнірнай табліцы такое: 1. БАТЭ — 53 ачкі. 2. "Шахцёр" — 42. 3. "Гомель" — 39. 4 "Дынама" (Мінск) — 38. 5. "Белшына" — 34. 6. "Тарпеда" — 32. 7. "Нафтан" — 30. 8. "Мінск" — 29. 9. "Дынама" (Брэст) — 29. 10. "Віцебск" — 27. 11. "Нёман" — 24. 12. "Днепр" — 21.

Матчы 26-га тура пройдуць 23—25 верасня.

З трэцяй спробы...

Спартыўна-забаўляльны праект "Матч зорак: Беларусь—Расія — 100 гадоў беларускага футбола" адбудзецца 14 кастрычніка ў Мінскім Палацы спорту.

Нагадаем, што першапачаткова мерапрыемства планавалася правесці 20 жніўня на мінскім стадыёне "Дынама", але ў сувязі з праблемамі са здароўем некаторых ігракоў расійскай каманды матч быў перанесены на 9 верасня. Але і ў гэты дзень гульня не адбылася — другі перанос быў звязаны з авіякатастрофай, у якой загінула каманда хакеістаў яраслаўскага "Лакаматыва" і шэрагам жалобных мерапрыемстваў, што праходзілі ў Мінску.

Як паведамляюць арганізатары матча, да 23 верасня раней набытыя квіткі будуць абменьвацца без даплаты.

БАТЭ зарабляе грошы

За ўдзел у групавым этапе Лігі чэмпіёнаў—2011/12 барысаўскі футбольны клуб БАТЭ атрымае "круглую" суму ў валюце.

Згодна з зацверджанай схемай размеркавання прыбыткаў у Лізе чэмпіёнаў сезона 2011/12, кожны ўдзельнік групавога этапа атрымае 3,9 мільёна еўра за сам факт выхаду ў гэтую стадыю турніру і 550 тысяч за кожны праведзены матч, незалежна ад таго, які будзе вынік. За перамогу дадуць 800 тысяч, за нічыю — 400 тысяч еўра.

Выхад у 1/8 фінала забяспечыць клубу прыбытак у 3 мільёны еўра, у 1/4 — 3,3 мільёна, у 1/2 — 4,2 мільёна. Пераможца Лігі чэмпіёнаў атрымае дадаткова 8 мільёнаў, фіналіст — 5,6 мільёна еўра.

Акрамя таго, 341 мільён еўра з тэлевізійнага маркетынгавага пула размяркоўваецца паміж удзельнікамі асноўнай сеткі Лігі чэмпіёнаў прапарцыянальна ўдзельнай вазе іх краін на тэлерынку.

Дарэчы, зарабіў клуб і на наўдаўнім пераходзе ў маскоўскае "Дынама" двух ігракоў БАТЭ. Па словах старшыні праўлення БАТЭ Анатоля Капскага, трансфер Ігара Шытава складае 1,5 мільёна еўра. Паўла Няхайчыка ацанілі даражэй. "За яго 2 мільёны 800 тысяч еўра выплачваюцца на працягу трох месяцаў пасля заключэння кантракта, — паведаміў Анатоль Капскі. — А яшчэ 200 тысяч мы заробім, калі "Дынама" за ўвесь перыяд супрацоўніцтва з Няхайчыкам хоць аднойчы стане прызёрам чэмпіянату Расіі".

Нагадаем, што БАТЭ ужо стартаваў у Лізе чэмпіёнаў. На мінулым тыдні барысаўчане згулялі ў Празе ўнічыю (1:1) з "Вікторыяй" з Пльзеня. 28 верасня на мінскім стадыёне "Дынама" БАТЭ прымае тытулаваную іспанскую "Барселону".

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ШАШКІ

Майстар на ўсе рукі

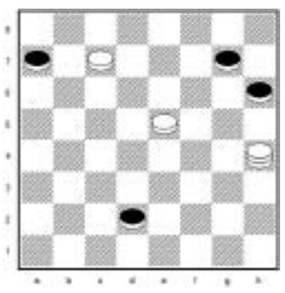

У шашачнай кампазіцыі ім з'яўляецца Леанід Вітошкін. Сваё важкае слова ён сказаў ва ўсіх яе жанрах. З беларускіх складальнікаў Усесаюзны спарткамітэт толькі яму аднаму надаў званне гросмайстра СССР. А нядаўна наш нязменны чытач з Гомеля выканаў і норму майстра ФМЖД. Разгледзьце яго новыя творы: №1 — у якасці бліца-76/1, астатнія — па-за конкурсам:

1 (эцюд-64). **Белыя**: c7, e5, дамка h4 (3). **Чорныя**: a7, d2, g7, h6 (4). Выйгрыш.

2 (задача-64). **Белыя**: a5, b6, e3, f2, f6, g7, дамкі a1, b8, c1, d4, h4 (11). **Чорныя**: a7, c5, h8, дамка e1 (4). Замкнуць дамку і простую чорных: db2, e1 (d4A) e5, b6, f2, eg3 (магчыма e5-f6, затрымліваючы гульню на адзін ход) (c3) ab4, c3, ce3, h2#. Варыянт жа A(b4) застаецца за вамі.

3 (камбінацыйная праблема-100). **Белыя**: 18, 22, 25, 29, 30, 33, 42, 44 (8). **Чорныя**: 7, 8, 27, 31, 38, 43 (6). Перамога белых.

***

Чакаем адказы на працягу двух тыдняў па адрасе: **220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная Воля", рубрыка "Шашкі".**

Чэмпіянат Еўропы

Яго ладзіла моладзь па шашках-100 у Таліне. Беларускія ўдзельнікі вызначыліся і ў галоўным турніры, і ў бліцы. У першым з іх чэмпіёнамі і віцэ-чэмпіёнамі адпаведна сталі Дар'я Федаровіч і яе сястра-блізня Вольга (ва ўзроставай катэгорыі дзяўчат да 19 гадоў), Анастасія Барышава і Вера Хвашчынская (да 16-ці). У другім залатым медалём узнагароджаны Юрый Ціманові (у групе хлопчыкаў да 10 гадоў), сярэбраным — Уладзіслаў Валюк (юнакі-13) і бронзавым — Дар'я Федаровіч (дзяўчаты-19).

Рашаем разам

Бліц-75/6 (А.Куніца-С.Місюта): 1. fg5 2. ab4 3. cb2 4. f:h8x.

"Раннія творы" (М.Грушэўскі): **№1** — 44, 10, 28, 37, 37x, **№2** — 44, 26, 10, 42 (10/32), 37, 37x і **№ 3** — 44, 8, 10, 42 (10/32) 37, 37x. Пазнаёмцеся яшчэ з адной канструкцыяй: **б. пр.** 35, 36, 37, 38, 44, 46 (6), **ч. пр.** 19, 21, 22, 23, 40 (5). Удзельнічала ў конкурсе газеты "Рэспубліка" 2005 года: 36-31, 26, 28, 28 (24) 23x.

Мікалай ГЛАДКІ.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл. (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906
nv@promedia.by
http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 19.09.2011 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27260 экз. Заказ №4516.